

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

COM(93) 159 def.

Brussel, 28 april 1993

MEDEDELING AAN DE RAAD EN AAN HET EUROPESE PARLEMENT

BETREFFENDE HET OVERLEG

OVER HET OVERZICHT VAN DE SITUATIE

IN DE SECTOR TELECOMMUNICATIEDIENSTEN

INHOUD

I	INLEIDING	1
II	HET OVERLEGPROCES	3
III	ONTVANGEN COMMENTAAR BETREFFENDE DE HOOFDPUNTEN	5
	A. Huidige stand van zaken van de tenuitvoerlegging van de communautaire telecommunicatiewetgeving	5
	B. Groei en efficiency	7
	C. Universele dienstverlening	9
	D. Tarieven	10
	E. Sociale en regionale samenhang	11
	F. De internationale dimensie	12
	G. Liberalisatie en harmonisatie	13
IV	STANDPUNTEN TEN AANZIEN VAN DE VOORGESTELDE OPTIES	14
V	EVALUATIE VAN DE COMMISSIE	17
	A. Gebieden waarover een algemene consensus bestaat	17
	B. Algemene standpunten ten aanzien van de toekomstige ontwikkeling	18
	C. Welke maatregelen zijn nodig voor de ontwikkeling van een regelgevend kader ?	19

..a

VI	SLEUTELELEMENTEN VOOR DE TOTSTANDBRENGING VAN HET TOEKOMSTIGE REGELGEVENDE KADER	21
	A. Consolidering van het bestaande regelgevende kader	21
	B. Gemeenschappelijke bepaling van de beginselen van universele dienstverlening	21
	C. Ontwikkeling van een kader voor interconnectie-overeenkomsten	23
	D. Basisbeginselen betreffende de toegangsvergoeding	24
	E. Onafhankelijkheid van de telecommunicatieorganisaties	25
	F. Sociale en regionale samenhang	26
	G. Een gunstig klimaat scheppen voor transeuropese netwerken	27
	H. Uitwerking van een evenwichtige aanpak van de totstandbrenging van de infrastructuur	27
	I. Zorgen voor een evenwichtige internationale omgeving	28
	J. Ontwikkeling van een evenwicht tussen nationale en communautaire regelgeving	29
VII	HET VOORGESTELDE TIJDSHEMA	33
	A. Belangrijkste maatregelen	34
	<i>Eerste fase (1993-1995)</i>	
	<i>Tweede fase (1996-1998)</i>	
	B. Tijdschema voor de werkzaamheden	35
VIII	CONCLUSIES	38
BIJLAGE I:	ONTWERP-RESOLUTIE VAN DE RAAD	
BIJLAGE II:	LIJST VAN BETROKKEN BEDRIJVEN EN ORGANISATIES BIJ HET OVERZICHT VAN DE TELECOMMUNICATIESECTOR 1992	

I INLEIDING

Met het aannemen, op 21 oktober 1992, van de Mededeling "Overzicht van de situatie in de sector telecommunicatiediensten (1992)"¹ heeft de Commissie een breed debat gelanceerd over de ontwikkeling van de telecommunicatiesector in de Europese Gemeenschap tot aan het eind van dit decennium.

Gevolgd door zowel de richtlijn betreffende telecommunicatiediensten² en de ONP-kaderrichtlijn (Open Network Provision)³, heeft de Commissie een algemene evaluatie uitgevoerd van de toestand in de telecommunicatiesector met betrekking tot de doelstellingen van de twee richtlijnen. De Commissie diende daarbij met name te onderzoeken of de omstandigheden die haar ertoe hadden gebracht een tijdelijke uitzondering toe te staan van de communautaire mededingingsregels voor basistelefoondiensten en -infrastructuur, veranderd waren.

In haar Mededeling van oktober 1992 gaf de Commissie ten behoeve van dit debat vier mogelijke opties aan:

- Optie 1: Bevriezing van het liberalisatieproces en feitelijke handhaving van de status quo;
- Optie 2: Invoering van een uitgebreide regelgeving zowel op het gebied van tarieven als van investeringen;
- Optie 3: Liberalisatie van alle spraaktelefoondiensten;
- Optie 4: Een tussenoptie, waarbij de spraaktelefoondienst tussen de Lid-Staten aan concurrentie wordt onderworpen.

Voor de details wordt verwezen naar de Mededeling van oktober 1992, waarin deze opties uitvoerig worden behandeld. Meer informatie over de ontwikkeling van de sector wordt gegeven in de studies die door de Commissie in de context van het Overzicht beschikbaar zijn gesteld. Gedetailleerde informatie betreffende de tarieven werd gegeven in de Mededeling over tarieven⁴ van juli 1992. De strategie ter ondersteuning van de telecommunicatiesector via onderzoeks- en ontwikkelingsprogramma's werd gegeven in de Mededeling betreffende de industrie voor telecommunicatieapparatuur⁵.

Op 19 november 1992 betuigde de Telecommunicatieraad zijn steun aan dit overlegproces en stelde een ad hoc Hoog Comité van nationale regelgevende instanties in om in het kader van dit overleg met de Commissie samen te werken.

¹... Mededeling van de Commissie van 21 oktober 1992 "Overzicht van de situatie in de sector telecommunicatiediensten (1992)", SEC(92) 1048.

²... Richtlijn van de Commissie van 28.6.1990 betreffende de mededinging op de markten voor telecommunicatiediensten (90/388/EEG, PB nr. L 192 van 24.7.1990, blz. 10).

³... Richtlijn van de Raad van 28.6.1990 betreffende de totstandbrenging van de interne markt voor telecommunicatiediensten door middel van de tenuitvoerlegging van Open Network Provision (90/387/EEG, PB nr. L 192 van 24.7.1990, blz. 1).

⁴... Mededeling van de Commissie van 15.7.1992 "Naar kostenoriëntering en aanpassing van de tariefstructuren. Een evaluatie van de telecommunicatietarieven in de Gemeenschap", SEC(92) 1050 def.

⁵... Mededeling van de Commissie van 15.7.1992 "De Europese industrie van telecommunicatieapparatuur - Feiten, belangen en voorgestelde maatregelen", SEC(92) 1049 def.

De Telecommunicatieraad begroette op diezelfde datum eveneens met instemming de intentie van de Commissie om voor de volgende Telecommunicatieraad van 10 mei 1993 verslag uit te brengen. Dat is dan ook het onderwerp van deze Mededeling.

II HET OVERLEGPROCES

Doel van het overleg was het verzamelen van de standpunten over de in de Mededeling van oktober 1992 genoemde onderwerpen van zowel het Europese bedrijfsleven in zijn geheel als van de hoofdrolspelers in de telecommunicatiesector. Daarbij werd in het bijzonder uitgekeken naar de standpunten ten aanzien van de vier opties die in de Mededeling worden geschetst en, algemener, over de toekomstige oriëntatie van het telecommunicatiebeleid in de EG.

Ook al gaf de Commissie in haar Mededeling een voorkeur aan voor optie 4, toch was dit niet bedoeld om de discussie meteen in een bepaalde richting te sturen. De door de Commissie ontvangen mondelinge en schriftelijke commentaren hebben haar dan ook geholpen om haar standpunten verder uit te werken en om zich te heroriënteren op de gebieden waar verdere actie het meest nodig en urgent is.

Het openbare overleg was tegen eind januari vrijwel beëindigd. De Commissie heeft meer dan 80 schriftelijke bijdragen ontvangen van bedrijven en personen en van bedrijfsverenigingen in heel Europa. Hierbij zaten bijdragen van een groot aantal gebruikersverenigingen (grote, middelgrote en kleine gebruikers vertegenwoordigend) en grote commerciële gebruikers uit de productie- en dienstensectoren; van de ETNO (European Telecommunications Network Operators association, de vereniging van Europese telecommunicatienetwerexploitanten) en van de meeste telecommunicatieorganisaties (TO's) in de Gemeenschap afzonderlijk, van bestaande of potentieel nieuwe dienstverleners en van bedrijfsverenigingen uit de productiesector, individuele fabrikanten van apparatuur en het Paritair Comité voor telecommunicatie dat de telecommunicatieorganisaties en vakverenigingen vertegenwoordigt. Andere bijdragen werden ontvangen van organisaties en bedrijven uit andere Europese landen, met inbegrip van landen van de toekomstige Europese Economische Ruimte, en uit Noord-Amerika.

Naast de schriftelijke bijdragen leverde het overleg ook een aantal hoorzittingen met verschillende belangengroepen op: individuele gebruikers van telecommunicatiediensten en gebruikersverenigingen, de directeuren van de TO's van de Gemeenschap, dienstverleners en potentiële nieuwe actoren op deze markt, fabrikanten van apparatuur en vakverenigingen. In totaal namen meer dan 130 organisaties deel.

Bij dit overleg werkte de Commissie ook nauw samen met het ad hoc Hoog Comité van nationale regelgevende instanties dat werd ingesteld door de Telecommunicatierraad van november 1992. In een vergadering met het Hoog Comité op 7 januari 1993 werd de reeks hoorzittingen voorbereid en hun structuur vastgelegd.

De tweede vergadering van het Hoog Comité vond plaats op 11 en 12 februari; bij deze gelegenheid bracht de Commissie verslag uit over de tijdens het overleg ontvangen bijdragen en kreeg van het Hoog Comité ook uitgebreide commentaar op de onderwerpen die in het Overzicht aan bod komen. Op 25 februari werd nog een vergadering gehouden met vertegenwoordigers van het Hoog Comité, speciaal om vraagstukken in verband met de sociale en regionale samenhang te bespreken.

Ter gelegenheid van een laatste vergadering op 26 maart kon het Hoog Comité zijn mening geven over de resultaten van het overleg en de antwoorden van de Commissie daarop, zoals in deze Mededeling geschetst.

Bijlage 2 bevat een lijst van deelnemers aan de hoorzittingen en van hen die een schriftelijke bijdrage hebben ingediend.

Het Paritair Comité voor telecommunicatie, waarin vakverenigingen en de directies van de TO's van de Gemeenschap zijn verenigd, bracht zijn mening naar voren op 21 januari 1993.

Op 20 april 1993 heeft het Europese Parlement een resolutie aangenomen waarin steun wordt betuigd aan het overlegproces⁶.

III ONTVANGEN COMMENTAAR BETREFFENDE DE HOOFDPUNTEN

Op hun eerste vergadering kwamen het Hoog Comité van nationale regelgevende instanties en de Commissie overeen de overlegprocedure toe te spitsen op een aantal hoofdpunten:

- de huidige stand van zaken van de tenuitvoerlegging van de communautaire telecommunicatiewetgeving;
- de invloed van een verdere ontwikkeling van het telecommunicatiebeleid op groei en efficiency in de Gemeenschap;
- universele dienstverlening;
- tarieven;
- de noodzaak om voor sociale en regionale samenhang in de Gemeenschap te zorgen;
- de internationale dimensie en
- het goede evenwicht tussen liberalisatie en harmonisatie.

De hoorzittingen werden volgens deze structuur georganiseerd en de schriftelijke bijdragen in het licht van deze sleutelementen bestudeerd.

De belangrijkste standpunten over elk van deze onderwerpen worden hieronder samengevat. De volledige tekst van de schriftelijke bijdragen zal op aanvraag beschikbaar zijn.

⁶... Resolutie van het Europese Parlement inzake de Mededeling van de Commissie van 21 oktober 1992 betreffende het Overzicht 1992 van de situatie in de sector telecommunicatiediensten (SEC(92) 1048 def.), van 20.4.1993.

Eveneens op 20 april 1993 nam het Europese Parlement een Resolutie aan inzake de Mededeling van de Commissie "Naar kostenoriëntering en aanpassing van de tariefstructuren - een evaluatie van de telecommunicatietarieven in de Gemeenschap" (SEC(92) 1050 def.).

A. Huidige stand van zaken van de tenuitvoerlegging van de communautaire telecommunicatiewetgeving

- (1) Uit het overleg komt, zowel vanuit de telecommunicatiesector als vanuit het Europese bedrijfsleven in zijn geheel, naar voren wat de gevolgen in de praktijk zijn van de tenuitvoerlegging van de belangrijkste maatregelen op telecommunicatiegebied en hoe urgent de behandeling van nog niet aangenomen voorstellen is.

Ten aanzien van de bestaande richtlijnen - in het bijzonder de dienstenrichtlijn⁷, de ONP-maatregelen⁸, de tenuitvoerlegging van de richtlijnen over eindapparatuur⁹ - acht men de toepassing van de bestaande communautaire wetgeving, in het bijzonder de dienstenrichtlijn, in het algemeen onvolledig.

- (2) Gebruikers en dienstverleners leggen vooral de nadruk op de problemen die zich in een aantal Lid-Staten voordoen om particuliere netwerken te exploiteren voor de levering van spraakdiensten aan besloten gebruikersgroepen.

Gebruikers en dienstverleners zijn voornamelijk bezorgd om het gebrek aan huurlijnen met een hoge capaciteit voor redelijke prijzen, en men vindt in het algemeen dat het aanbod niet goed aansluit bij de vraag. Hoewel sommige TO's vraagtekens plaatsen bij de werkelijke vraag naar dergelijke diensten, afgezien van bepaalde verticaal geïntegreerde bedrijven, vinden gebruikers en dienstverleners in het algemeen dat de beperkte vraag direct verband houdt met zowel buitensporige prijzen als het naar verhouding kleine aantal particuliere netwerken in de Gemeenschap, hetgeen op zich weer een gevolg is van de bestaande regelgeving¹⁰.

⁷... Richtlijn van de Commissie van 28.6.1990 betreffende de mededinging op de markten voor telecommunicatiediensten (90/388/EEG, PB nr. L 192 van 24.7.1990, blz. 10).

⁸... Richtlijn van de Raad van 28.6.1990 betreffende de totstandbrenging van de interne markt voor telecommunicatiediensten door middel van de tenuitvoerlegging van Open Network Provision (90/387/EEG, PB nr. L 192 van 24.7.1990, blz. 1).

Richtlijn van de Raad van 5.6.1992 betreffende de toepassing van Open Network Provision (ONP) op huurlijnen (92/44/EEG).

Aanbeveling van de Raad van 5.6.1992 betreffende het geharmoniseerd aanbod van een minumpakket van diensten op het gebied van pakketgeschakelde datatransmissie (PSDS-diensten) in overeenstemming met de beginselen van Open Network Provision (ONP) (92/382/EEG).

Aanbeveling van de Raad van 5.6.1992 betreffende een aanbod van geharmoniseerde ISDN-toegangsregelingen en een minumpakket van ISDN-voorzieningen in overeenstemming met de beginselen van Open Network Provision (ONP) (92/383/EEG).

⁹... Richtlijn van de Commissie van 16.5.1988 betreffende de mededinging op de markten van telecommunicatie-eindapparatuur (88/301/EEG).

Richtlijn van de Raad van 29.4.1991 inzake de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der Lid-Staten betreffende eindapparatuur voor telecommunicatie en de onderlinge erkenning van de conformiteit van die apparatuur (91/263/EEG).

¹⁰... In dit verband wordt verwezen naar de situatie in de VS, waar veel gemakkelijker huurlijncapaciteit beschikbaar is en waar meer dan 700.000 particuliere netwerken bestaan op een totaal aantal lijnen van 132 miljoen. In de EG zijn er slechts 14.000 particuliere netwerken op een totaal van 146 miljoen abonneelijnen.

- (3) Ten aanzien van de nog te behandelen voorstellen leggen veel deelnemers aan de discussie de nadruk op de noodzaak tot een snelle goedkeuring van de voorstellen die thans bij de Raad en in het Europese Parlement worden behandeld, zoals de voorgestelde richtlijnen betreffende ONP en spraaktelefonie¹¹ en de onderlinge erkenning van vergunningen voor het leveren van telecommunicatiediensten¹², alsmede de thans ter discussie staande voorstellen betreffende satellieten¹³.

Er wordt ook gevraagd om een uitbreiding van ONP ten einde in de nabije toekomst te zorgen voor hoge-capaciteitshuurlijnen (d.w.z. Gigabit) en om de problemen op het gebied van interconnectie en de ontvlechting van het dienstenaanbod ("unbundling") aan te pakken.

- (4) Men vindt dat in een aantal Lid-Staten de nationale regelgevers nog niet echt onafhankelijk zijn van de exploitanten en dat de wijze van regelgeving tussen de Lid-Staten nogal uiteenloopt. Men is van mening dat dit dienstverleners ontmoedigt om one-stop shopping en paneuropese netwerkbeheerdiensten aan te bieden. Dit heeft in het algemeen negatieve gevolgen voor de bedrijven die op paneuropese basis plannen willen opstellen.
- (5) Het gebrek aan transparante vergunningsprocedures is ook een bijzondere zorg voor gebruikers in een aantal Lid-Staten waar geen openbare criteria bestaan voor het verlenen van vergunningen en waar geen tijdslimieten bestaan voor het goedkeuren of verwerpen van ingediende aanvragen.
- (6) Samenvattend kan men stellen dat er overeenstemming bestaat over het feit dat de Gemeenschap, als een doelstelling voor de korte termijn en met hoge prioriteit, actief dient te zorgen voor de volledige toepassing in de praktijk van de bestaande maatregelen door de Lid-Staten.

Verder wordt verduidelijking gevraagd over de precieze reikwijdte van een aantal maatregelen; met name de positie van besloten gebruikersgroepen en de mogelijkheid om particulier spraakverkeer door te geven, in het licht van de bepalingen van de dienstenrichtlijn.

Tot slot dient de Gemeenschap te streven naar het spoedig aannemen van de thans onder handen zijnde voorstellen.

¹¹... Voorstel voor een Richtlijn van de Raad betreffende de toepassing van Open Network Provision (ONP) op spraaktelefonie, COM(92) 247.

¹²... Voorstel voor een Richtlijn van de Raad betreffende de wederzijdse erkenning van vergunningen en andere nationale machtigingen voor het exploiteren van telecommunicatiediensten, waarin begrepen de invoering van een communautaire telecommunicatievergunning en de instelling van het Communautair Telecommunicatiecomité, COM(92) 254.

¹³... Voorstel voor een Richtlijn van de Raad inzake de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der Lid-Staten betreffende satellietgrondstation-apparatuur, houdende uitbreiding van Richtlijn 91/263/EEG van de Raad, COM(92) 451. De Commissie legt thans de laatste hand aan verdere initiatieven op dit gebied betreffende de concurrentie op de markt voor satellietcommunicatiediensten en -eindapparatuur, en betreffende de wederzijdse erkenning van nationale vergunningen voor satellietnetwerken en satellietdiensten.

B. Groei en efficiency

- (7) De discussie richt zich vooral op de gevolgen van liberalisatie voor groei en efficiency van de exploitanten enerzijds en het bedrijfsleven in zijn geheel anderzijds. Er wordt vooral aandacht besteed aan de invloed die elk van de vier opties kan hebben op de door de exploitanten gevraagde prijzen en op innovatie op het gebied van diensten, inkomsten en investeringen. Er wordt ook aandacht besteed aan de gevolgen die een toename van het gebruik van de bestaande telecommunicatienetwerken en -diensten zou hebben voor inkomsten, efficiency en kosten van de exploitanten.
- (8) Gebruikers, dienstverleners en de exploitanten die ervaring hebben met geliberaliseerde markten, zijn het er in het algemeen over eens dat een grotere liberalisatie zou leiden tot:
- een substantiële groei in de telecommunicatiesector en alle sectoren van de economie; en
 - het aantrekken van investeringen in de Gemeenschap om te kunnen voldoen aan de vraag naar nieuwe infrastructuur en, met name, voor de aanleg van transeuropese netwerken (TEN's).
- (9) Er wordt op gewezen dat een directe vergelijking tussen de Gemeenschap en andere markten, zoals in de VS en Japan, om de mate van groei die uit verdergaande liberalisatie kan volgen, moeilijk is. Toch zijn veel gebruikersverenigingen en individuele gebruikers, ook zij die beide markten kennen, van mening dat het bestaande gebrek aan liberalisatie in Europa leidt tot hogere kosten, een slechtere kwaliteit van de dienstverlening en minder innovatie bij de ontwikkeling van diensten. Volgens deze organisaties plaatst dit de grote Europese dienstverlenende en fabricerende bedrijven in een zeer onvoordelige positie op commercieel gebied vergeleken met hun concurrentie in Noord-Amerika en Japan, en dit op een moment dat het gezien de toestand op de wereldmarkt nodig is dat wij ons zoveel mogelijk toelagen op het verbeteren van het wereldwijde concurrentievermogen van de Gemeenschap¹⁴.
- (10) De exploitanten wijzen erop dat er op zeer grote schaal nieuwe paneuropese diensten worden ontwikkeld dank zij hun onderlinge samenwerking¹⁵.

De deelnemers aan het debat die ervaring hebben met verder geliberaliseerde markten geloven echter dat de volledige diversiteit van innovatieve diensten en met name hun snelle vertaling in toepassingen alleen kan worden bereikt door middel van verdergaande liberalisatie.

Een aantal gebruikersverenigingen en dienstverleners wijst erop dat de ervaring met meer aan concurrentie onderhevige markten aantoont dat een voor die markt verantwoordelijke TO een sterke winstgroei kan behalen en ook een sterk investeringsprogramma kan behouden in een meer geliberaliseerde omgeving.

¹⁴... Hoe ernstig de situatie is blijkt uit een schatting van een grote Europese automobielfabrikant volgens welke 43 % zou kunnen worden bespaard op het telecommunicatiebudget wanneer het bedrijf in de Verenigde Staten was gevestigd.

¹⁵... Genoemde voorbeelden zijn onder andere de samenwerking betreffende GSM, ISDN en breedbandnetwerken, zoals GEN, METRAN en andere.

- (11) Sommigen plaatsen vraagtekens bij de bereidheid van de particuliere sector om te investeren in infrastructuurprojecten met een lange terugverdientijd, terwijl anderen juist wijzen op het grote potentieel van dergelijke investeringen. De traditionele rol van de TO's bij het initiëren van investeringen dient echter volgens sommigen te worden behouden. Er wordt met name gewezen op de situatie van de kleinere exploitanten, aangezien een naar verhouding groot deel van hun inkomen afkomstig is van internationale diensten.

Men maakt zich algemeen zorgen over de duurzaamheid van de investeringscapaciteit van de TO's; dit wordt met name naar voren gebracht door een aantal fabrikantenverenigingen en de vakverenigingen. Het belang voor de industrie van telecommunicatieapparatuur van een sterke paneuropese thuismarkt van waaruit zij een bredere expansie naar de markten in derde landen kan starten, verleent meer nadruk aan deze bezorgdheid over de toekomstige investeringsmogelijkheden van de exploitanten op hun thuismarkten. Anderzijds leggen de fabrikanten de nadruk op het feit dat groei en innovatie in de Gemeenschap kunnen worden belemmerd indien niet verder wordt geliberaliseerd.

- (12) De vakverenigingen leggen de nadruk op het feit dat rekening moet worden gehouden met de ontwikkeling van de werkgelegenheid in deze sector en op de noodzaak van aangepaste opleidingen.
- (13) Een aantal exploitanten en andere deelnemers aan het debat spreken zich sterk uit voor het vrijstellen van de TO's van niet met telecommunicatiezaken verband houdende verplichtingen, zoals het leveren van een bijdrage aan de staatsbegroting, en voor het opheffen van beperkingen betreffende het aantrekken van extern kapitaal.

Een vereniging die de kabeltelevisie-industrie vertegenwoordigt, legt de nadruk op de onmiddellijke bijdrage die kabelnetten kunnen leveren om aan de behoeften van de gebruikers tegemoet te komen voor reeds geliberaliseerde diensten, indien slechts de toegang tot deze bestaande en onder hun hoge bandbreedtecapaciteit gebruikte netten werd toegestaan.

- (14) Samenvattend kan worden gesteld dat er sprake is van een algemene overeenstemming tussen gebruikers, dienstverleners en fabrikanten dat de in het Overzicht genoemde belemmeringen - hoge tarieven voor grensoverschrijdend verkeer, onvoldoende beschikbaarheid van geschikte huurlijnen en gebrek aan geavanceerde diensten - een sterk negatieve invloed hebben op het bedrijfsleven.

De continuïteit in de financiële stabiliteit van de TO's en de ontwikkeling van de werkgelegenheid worden ook duidelijk erkend als zeer belangrijke factoren. Er wordt echter door gebruikers, dienstverleners en telecommunicatie-exploitanten in geliberaliseerde markten op gewezen dat investeringsprogramma's en winsten kunnen worden behouden door de voor die markten verantwoordelijke TO's en dat zich in een meer geliberaliseerde omgeving nieuwe werkgelegenheidskansen voordoen.

Bij het verder openstellen van de markten moet ten volle rekening worden gehouden met de verschillende voorwaarden in elk van de Lid-Staten en met name met de specifieke behoeften van de kleinere en perifere staten.

C. Universele dienstverlening

- (15) Bepaalde diensten, met name de openbare (spraak-) telefoondienst, worden, vanwege het algemene maatschappelijke belang ervan, het publiek op universele basis ter beschikking gesteld. De verplichting tot universele dienstverlening is traditioneel aan de TO's opgelegd en wordt vaak bekostigd uit bijdragen van andere diensten. In het debat wordt de nadruk gelegd op de bestaande en toekomstige omvang van de universele dienstverlening in de Lid-Staten, hoe men het best de maatschappelijke doelen van de universele dienstverlening in een aan concurrentie onderhevige markt kan behouden en of de last van de universele dienstverlening op een bredere basis over alle deelnemers aan de markt dient te worden verdeeld.

- (16) Er komen verschillende interpretaties naar voren over de exacte aard van de universele dienstverlening. In het algemeen is men de mening toegedaan dat dit concept in de tijd aan verandering onderhevig zal blijven. In de meeste bijdragen wordt aanvaard dat een definitie onder andere de basisspraakdienst, universele dekking en een voor iedereen betaalbare prijs dient te omvatten.

Er worden suggesties gedaan om de universele dienstverlening op een effectievere en efficiëntere wijze te laten plaatsvinden, waarbij veel organisaties de nadruk leggen op de noodzaak minder begunstigde groepen te steunen, hetzij door directe subsidies of door middel van bijzondere tariefstelling door de exploitanten.

Sommige exploitanten zijn van mening dat aangezien de universele dienstverlening onder de verantwoordelijkheid van één organisatie valt, die exploitant dan bijzondere en uitsluitende rechten dient te behouden om deze verplichting te kunnen betalen. Bijna alle deelnemers zijn het erover eens dat voor zover de markten worden geliberaliseerd, nieuwkomers op de markt een evenredig deel van de last van de universele dienstverlening dienen te dragen, in het bijzonder door het instellen van daartoe geëigende toegangsvergoedingen.

Een andere groep bijdragen waarin het beginsel van de toegangsvergoedingen wordt aanvaard, legt echter wel de nadruk op de noodzaak nieuwkomers van dergelijke lasten te vrijwaren tot er sprake is van voldoende concurrentie. Er wordt gevraagd de kwestie van de gepaste toegangsvergoedingen nader te bestuderen.

- (17) Samenvattend is men het er in het algemeen over eens dat de universele dienstverlening duidelijk moet worden gedefinieerd. Men aanvaardt in het algemeen dat de ONP-richtlijnen een rol moeten spelen bij het vaststellen van de omvang van de verplichtingen tot universele dienstverlening in de Gemeenschap. Dit zou ertoe kunnen leiden dat het noodzakelijke geharmoniseerde concept van de universele dienstverlening in de Gemeenschap algemeen ingang vindt.

Toegangsvergoedingen worden gezien als een belangrijk punt om, voor zover nodig, de last van de universele dienstverlening over alle marktdeelnemers te verdelen.

D. Tarieven

- (18) Bij het bespreken van de belemmeringen voor de ontwikkeling van telecommunicatie in de Gemeenschap stelt het Overzicht: "...de tarieven zijn in het algemeen niet voldoende gerelateerd aan de kosten. Met name de tarieven voor intracommunautaire communicatie blijven hoog". In het overleg wordt vooral aandacht besteed aan de bestaande tariefsituatie in de Lid-Staten, de noodzaak voor zowel aan de kosten gerelateerde als efficiënte tariefstructuren, en de mate waarin de tarieven al werden herzien en daarmee in de toekomst wordt doorgegaan. Ook de onderlinge relatie tussen internationale, nationale en lokale kosten in de Lid-Staten wordt beschouwd.
- (19) Vrijwel zonder uitzondering wordt door de gebruikers en dienstverleners commentaar gegeven op de hoge tarieven in de Gemeenschap vergeleken met die voor vergelijkbare diensten in Noord-Amerika¹⁶. Verschillende gebruikers met vestigingen in een aantal landen van de Gemeenschap maken zich zorgen over de prijzen voor huurlijnen met een hoge capaciteit. Hoge tarieven ontmoedigen het gebruik van dergelijke diensten en vertragen de invoering van innovatieve nieuwe toepassingen door deze organisaties. Dit vormt een grote belemmering voor communicatie via bedrijfsnetwerken, waardoor dergelijke Europese organisaties een concurrentienadeel oplopen.

Er wordt door de TO's en de vakverenigingen echter op gewezen dat een tariefherstructurering voor bepaalde TO's een grote belasting inhoudt, vooral die welke in de perifere regio's van de Gemeenschap zijn gevestigd en die welke kleinere netwerken exploiteren. Dit heeft te maken met het feit dat het verhogen van de lokale tarieven politiek gevoelig ligt en dat huidige en toekomstige investeringsprogramma's moeten kunnen worden voortgezet. De TO's stellen dat vooruitgang naar kostenoriëntering een sleutelvoorwaarde is voor verdere liberalisatie en dat een voldoende lange overgangstijd nodig is voor een herstructurering van de internationale, nationale en lokale tarieven.

- (20) Een andere zorg van de TO's is het feit dat zij flexibele tariefstelsels moeten kunnen aanbieden om op nieuwe concurrentie te reageren. Terzelfdertijd leggen de TO's nadruk op de noodzaak te worden bevrijd van niet met telecommunicatiezaken te maken hebbende verplichtingen die hen in een aantal gevallen worden opgelegd.
- (21) Het instellen van communautaire procedures voor een controle op de herstructurering van de tarieven, kostenoriëntering en de ontvlechting van het dienstenaanbod met inbegrip van prijzen, wordt door verscheidene organisaties gesuggereerd als een wezenlijk onderdeel voor het invoeren van eerlijke en echte concurrentie. Gebruikers leggen er de nadruk op dat de tariefelementen moeten worden opgesplitst en apart op rekeningen vermeld, en dat de voorwaarden die gebruikers en dienstverleners worden geboden minstens evenveel dienen te worden gecontroleerd als de tarieven.

Ten aanzien van de verhouding tussen internationale, nationale en lokale tarieven wijst de meerderheid van de TO's met nadruk op de nauwe verwevenheid tussen deze onderdelen van het tariefstelsel en de gevolgen voor kruissubsidiëring tussen verschillende onderdelen, wanneer er sprake is van grote veranderingen ten aanzien van een of meer van deze onderdelen. In deze bijdragen wordt erop gewezen dat een bijstelling van de intracommunautaire tarieven alleen plaats kan vinden wanneer zij gepaard gaat met een bijstelling van de algemene tariefstructuur.

¹⁶... In één bijdrage worden cijfers gegeven waaruit blijkt dat de tarieven voor sommige faciliteiten in de Gemeenschap vaak tienmaal zo hoog liggen als voor een equivalente faciliteit in de VS.

- (22) Samenvattend is men het er in het algemeen over eens dat de inspanningen van de Gemeenschap op het gebied van kostenoriëntering, en dus herstructurering van de tarieven nodig zijn en dat daarmee dient te worden doorgegaan.

Gebruikers en dienstverleners wijzen op de negatieve gevolgen van de hoge tarieven in de Gemeenschap. De Europese industrie ondervindt daarvan een concurrentienadeel en het scheppen van paneuropese bedrijfsnetwerken is economisch niet verantwoord.

Om de tarieven verder te kunnen bijstellen, in overeenstemming met de nationale, regionale en maatschappelijke doelstellingen, zijn voldoende lange overgangperiodes nodig.

In veel bijdragen, ook van sommige TO's, wordt echter betoogd dat een herstructurering van de tarieven en de invoering van een verdergaande liberalisatie parallel met elkaar kunnen worden uitgevoerd en elkaar zullen versterken. Wanneer de exploitanten in het begin bepaalde bijzondere problemen hebben met de herstructurering van de tarieven, kan daar een oplossing voor worden gevonden door het instellen van geëigende stelsels van toegangsvergoedingen.

E. Sociale en regionale samenhang

- (23) Algemeen vindt men de gevolgen van een verdergaande liberalisatie voor de perifere regio's en de landen met kleinere netwerken in de Gemeenschap van centraal belang. De discussie gaat vooral in op de bijzondere situatie en behoeften van dergelijke landen en regio's, de gevolgen van een verdergaande liberalisatie voor de daarin gevestigde TO's en de continuïteit van de investeringen in deze landen.

De situatie waarin de exploitanten in de perifere regio's van de Gemeenschap zich zien geplaatst, kan als volgt worden gekarakteriseerd:

- een duidelijk lager niveau van netwerkontwikkeling en -penetratie dan het gemiddelde in de Gemeenschap;
- het feit dat deze landen bezig zijn met bijzonder zware investeringen ten einde de achterstand ten opzichte van de kernregio's van de Gemeenschap in te lopen, en dat deze investeringen in een aantal gevallen nog minstens een jaar of vijf moeten worden volgehouden;
- de ondernomen investeringen, gecombineerd met de lagere lokale tarieven, hebben ertoe geleid dat de exploitanten zwaar in de schulden steken;
- in een groot aantal gevallen, een hoog aandeel van intracommunautair (en internationaal) verkeer in de totale inkomsten en het verkeer van de exploitanten in dergelijke landen.

- (24) In veel bijdragen wordt benadrukt dat investeren in de telecommunicatie-infrastructuur en -diensten in dergelijke regio's van groot belang is voor de economische ontwikkeling ervan.

Een aantal gebruikers, dienstverleners en TO's is van mening dat een verdergaande liberalisatie positieve gevolgen zou hebben door het aantrekken van bedrijven en investeringen in dergelijke regio's en daardoor de werkgelegenheid in het algemeen zou bevorderen. Daar staat het standpunt tegenover dat de ermee verbonden grotere concurrentie en tariefherstructurering de investeringen kunnen destabiliseren, tenzij de liberalisatie zorgvuldig wordt gepland en in de tijd gespreid en er wordt voorzien in voldoende ondersteunende maatregelen.

- (25) De ontwikkeling van transeuropese netwerken (TEN's) wordt algemeen gesteund; zij worden gezien als de elektronische snelwegen van de toekomst, die de kernregio's en de perifere regio's van de Gemeenschap dichter bijeen moeten brengen. De TEN's hebben het potentieel een grote rol te spelen bij het bevorderen van een grotere samenhang in de Gemeenschap. Om dergelijke netwerken te kunnen opzetten is financiële ondersteuning door de Gemeenschap van vitaal belang, met name bij het ontwikkelen van de vraag naar de diensten die over deze netwerken zullen worden aangeboden.
- (26) Samenvattend kan men stellen dat het vooral van belang wordt gevonden de eventuele voorstellen voor de toekomstige ontwikkeling van de sector aan te passen aan de specifieke behoeften van de perifere regio's en de landen met kleinere netwerken.

Daartoe wordt vooral gedacht aan adequate overgangs- en aanpassingsperiodes, en het zo goed mogelijk gebruiken van de nationale en communautaire steunstructuren.

F. De internationale dimensie

- (27) De discussie spitst zich toe op de voorwaarden voor de levering van telecommunicatiediensten in de Gemeenschap en in derde landen, en de praktische problemen die de bedrijven in de Gemeenschap ondervinden wanneer zij proberen markten in derde landen te betreden. Deze onderwerpen worden beschouwd tegen de achtergrond van de thans lopende GATT Uruguay-Ronde.

Men is algemeen bezorgd over het feit dat buitenlandse bedrijven telecommunicatieapparatuur en -diensten in de Europese Gemeenschap mogen leveren, terwijl hun thuismarkten in feite gesloten blijven voor bedrijven uit de Gemeenschap. De bedrijven uit de Gemeenschap ondervinden vooral problemen in verband met het aanbestedingsbeleid en de beperkingen betreffende het aandeel vreemd kapitaal die in andere belangrijke markten worden aangetroffen.

Tot slot benadrukken een aantal gebruikers, dienstverleners en sommige TO's het belang van externe onderhandelingen zoals de GATT. De nadruk wordt gelegd op de noodzaak om het intern beleid van de Lid-Staten en het standpunt van de Gemeenschap met elkaar te coördineren voor dergelijke externe onderhandelingen; daarbij wordt gesteld dat een duidelijk tijdschema voor interne liberalisatie het standpunt van de Commissie in externe onderhandelingen zou versterken.

- (28) Samenvattend is men het er algemeen over eens dat de snelheid waarmee de communautaire markt wordt opengesteld voor concurrentie van buitenaf dient af te hangen van de mate waarin de bedrijven uit de Gemeenschap een equivalente toegang verkrijgen tot vreemde markten, waarbij wel een onderscheid gemaakt dient te worden ten aanzien van de landen van de Europese Economische Ruimte.

Verder is men het er ook over eens dat het zo snel mogelijk opstellen van een duidelijk tijdschema de onderhandelingspositie van de Gemeenschap in de internationale arena, met name in de context van de GATT-onderhandelingen, zou versterken.

G. Liberalisatie en harmonisatie

- (29) In de bijdragen wordt ook aandacht besteed aan het nog te vinden evenwicht tussen liberalisatie en harmonisatie, met inbegrip van de steeds van belang zijnde rol van de normalisatie; daarbij vraagt men zich af welke vorm de toekomstige regelgeving van de telecommunicatie in de Gemeenschap moet hebben en wat de rol van het subsidiariteitsbeginsel daarin is.

Met name de universele dienstverlening en interconnectie worden gezien als wezenlijke elementen in de toekomstige regelgeving van de Gemeenschap. Al dienen interconnectie-overeenkomsten in het algemeen op nationaal niveau plaats te vinden, het is een goed idee dat de Gemeenschap daarvoor een kader opstelt. Gebruikers en dienstverleners benadrukken de noodzaak voor een regelgevende rol van de Gemeenschap wanneer de mededingingsregels van toepassing zijn. Verder stellen zij dat het openbaar zijn van de interconnectievoorwaarden van wezenlijk belang is voor hun planning.

Er bestaat brede steun voor de centrale rol van ONP binnen het kader van een aan meer concurrentie onderworpen markt.

In deze context suggereert een aantal bijdragen dat voor de toepassing van de ONP-regels eerder een dominante positie op de markt dan bijzondere en uitsluitende rechten als criteria moeten worden gebruikt, om voor een aanpassing naar meer concurrentie te zorgen. Sommigen vinden dat de kleine marktdeelnemers aan een minder strikt regime moeten worden onderworpen dan de bestaande grote dominante exploitanten.

Met nadruk wordt gewezen op de noodzaak voor onafhankelijke regelgeving en in verscheidene bijdragen wordt gesuggereerd dat er op communautair niveau adequaat moet worden voorzien in het regelen van geschillen met een grensoverschrijdende dimensie en dat moet worden gezorgd voor een consistente benadering van toezicht in heel de Gemeenschap.

- (30) Samenvattend komt naar voren dat de Gemeenschap zou moeten zorgen voor het opstellen van beginselen en een tijdschema voor liberalisatie en harmonisatie en voor de tenuitvoerlegging daarvan, waarbij wordt uitgegaan van, de algemene communautaire procedures en de toepassing van de mededingingsregels, terwijl de nationale regelgevende instanties de hoofdverantwoordelijkheid dienen te hebben voor regelgeving en tenuitvoerlegging op nationaal niveau.

IV STANDPUNTEN TEN AANZIEN VAN DE VOORGESTELDE OPTIES

- (31) De bijdragen concentreren zich op de vier hoofdopties voor toekomstig beleid, zoals voorgesteld in de Mededeling van oktober 1992. De discussie gaat vooral over een tijdschema voor de toekomstige ontwikkelingen, de fasen waarin dat tijdschema ten uitvoer moet worden gelegd en de maatregelen die nodig zijn om rekening te houden met de specifieke situaties in bepaalde Lid-Staten.

- (32) *Optie 1 (status quo) en optie 2 (uitgebreide regelgeving)*

Er is weinig steun voor de opties 1 en 2 als permanente lange-termijnopties. Voor de korte termijn wordt echter gewezen op de prioriteit van een volledige toepassing van de bestaande communautaire wetgeving.

Het ook op de langere termijn gewoon vasthouden aan de status quo (optie 1) wordt beschouwd als een houding die niet bijdraagt aan het wegnemen van de belemmeringen die in de Mededeling van oktober 1992 worden genoemd. Dit zou niet voldoende investeringen aanmoedigen, noch in de telecommunicatiesector, noch in het bedrijfsleven in het algemeen in de Gemeenschap. Dit zou de bedrijven in de Gemeenschap in een steeds nadeliger positie plaatsen ten opzichte van de concurrenten in Noord-Amerika en het Verre Oosten.

Optie 2 wordt in het algemeen gezien als leidend tot een te grote mate van regulering, hetgeen in conflict zou komen met het subsidiariteitsbeginsel. In een aantal bijdragen wordt wel het standpunt naar voren gebracht dat het idee moet worden onderzocht een Europese regelgevende instantie in te stellen die bepaalde functies zou centraliseren, zoals het formuleren van regelgevingsbeginselen, toezicht houden op de tarieven, vaststellen van tariefbeginselen, toezien op het normalisatiebeleid in de sector enz.

- (33) *Optie 3 (volledige liberalisatie van openbare spraaktelefonie) en optie 4 (liberalisatie van openbare spraaktelefonie alleen tussen de Lid-Staten)*

In de bijdragen komt steeds weer naar voren dat een verdergaande liberalisatie van de sector zowel onvermijdelijk als gewenst is.

In het algemeen wordt eerder voor optie 3 gekozen, terwijl optie 4 door de gebruikers, dienstverleners en een aantal TO's wordt gezien als een tussenstap op weg naar volledige liberalisatie, waarbij de meeste TO's met nadruk een duidelijke band tussen optie 4 en optie 3 wensen.

Er bestaat weinig steun voor optie 4 als een op zichzelf staande optie of als uiteindelijk doel. Deze optie wordt niet beschouwd als een fundamentele oplossing voor de tarief- en huurlijnproblemen die door de Commissie zijn aangekaart. Een aantal bijdragen ziet deze optie echter als een tussenstap waarmee in de Gemeenschap grote investeringen kunnen worden aangetrokken en de ontwikkeling van transeuropese diensten kan worden bevorderd, terwijl in andere, vooral die van de meeste TO's, de nadruk wordt gelegd op de nauwe band tussen optie 4 en het aanpassingsproces, voornamelijk op het gebied van de tarieven, dat nodig is om de invoering van optie 3 voor te bereiden.

De keuze voor optie 3 op de langere termijn wordt ook gesteund door de meerderheid van de TO's (al zijn sommigen voor de tenuitvoerlegging daarvan op de kortere termijn), waarbij alle TO's aanvaarden dat zij uiteindelijk onvermijdelijk is. Er bestaat algemene overeenstemming over de noodzaak om een gepast regelgevend kader te ontwikkelen om door te gaan met een volledige liberalisatie en om vooral gepaste oplossingen te vinden voor de onderwerpen universele dienstverlening, tariefherstructurering, toegangsvergoedingen, interconnectie en het bevorderen van investeringen in de netwerken in perifere regio's van de Gemeenschap.

(34) *Infrastructuur*

Veel gebruikers en dienstverleners en een beperkt aantal TO's benadrukken met klem dat de concurrentie moet worden uitgebreid naar de levering van infrastructuur.

Daarbij moet worden gedacht aan het zelf voorzien in de nodige infrastructuur, maar ook aan het openstellen van de toegang tot infrastructuur van derden, die bij voorbeeld eigendom is van andere nutsbedrijven of de kabeltelevisienetten. De voorstanders van concurrentie op het gebied van de infrastructuur vinden dat dit integraal deel moet uitmaken van het algemene tijdschema dat naar aanleiding van het Overzicht moet worden opgesteld.

Concurrentie op het gebied van de infrastructuur wordt gezien als het beste middel om het gebrek aan huurlijnen met hoge capaciteit in de Gemeenschap te verhelpen, in het bijzonder om de ontwikkeling van particuliere bedrijfsnetwerken te bevorderen.

Een groot aantal TO's wijst echter op de complexe aard van elke liberalisatie van openbare infrastructuur en op de gevolgen die dit kan hebben voor hun huidige financiële evenwicht en voor de verplichting die hen is opgelegd om over het hele nationale grondgebied een universele dienstverlening te verzorgen.

(35) *Fasering en tijdschema*

Men is het er algemeen over eens dat een duidelijk tijdschema moet worden opgesteld, met goed omschreven mijlpalen tot aan het eind van dit decennium. Zodoende heeft het bedrijfsleven een duidelijk kader waarbinnen het kan opereren, terwijl de TO's en dienstverleners toekomstige investeringen kunnen plannen.

Een gefaseerde benadering vindt brede steun. Daardoor kunnen achtereenvolgens reeds bestaande en nog in behandeling zijnde maatregelen ten uitvoer worden gelegd, en kan het probleem van de besloten gebruikersgroepen worden opgelost, evenals dat van de geleidelijke invoering van meer concurrentie in (openbare) spraaktelefonie zowel tussen Lid-Statens als binnen de Lid-Statens.

Iedereen ziet de snelheid waarmee men verder liberaliseert als een kritiek punt, aangezien de liberalisatie moet plaatsvinden in de bredere context van commerciële, politieke en technologische ontwikkelingen.

Gebruikers, dienstverleners en een aantal TO's betuigen hun steun om snel over te gaan naar al deze fasen, waarbij optie 3 (volledige liberalisatie van spraakdiensten) door sommigen voor het midden van dit decennium wordt voorgesteld.

Andere bijdragen, van vakverenigingen en van de meerderheid van de TO's, vinden dat de overgangsfase langer dient te zijn ten einde de tariefstructuren te kunnen bijstellen en de lopende investeringsprogramma's te kunnen afhandelen. Sommige TO's geven aan dat een dergelijke aanpassing binnen ongeveer vijf jaar kan plaatsvinden, terwijl andere wijzen op hun bijzondere nationale situatie en hun bijzondere verplichtingen ten aanzien van de perifere regio's om langere overgangperiodes te vragen.

In het algemeen lijkt men het erover eens te zijn dat optie 3 tegen het einde van dit decennium kan worden bereikt.

Er is sprake van een algemeen begrip voor de behoeften van de perifere regio's en landen met kleine netwerken en voor het feit dat communautaire steun en overgangsregelingen nodig zijn, waarbij in elk op te stellen tijdschema rekening wordt gehouden met de specifieke situatie van deze regio's.

V EVALUATIE VAN DE COMMISSIE

(36) Op basis van een analyse van de ontvangen bijdragen is de Commissie van mening dat het thans mogelijk is:

- vast te stellen op welke gebieden een algemene consensus bestaat tussen alle deelnemers op de markt;
- algemene standpunten in te nemen ten aanzien van de toekomstige ontwikkeling van de telecommunicatiesector in de Gemeenschap, die door een breed spectrum van partijen worden gesteund;
- de maatregelen vast te stellen die nodig zijn voor de ontwikkeling van de toekomstige regelgeving.

Deze punten worden hieronder uitgewerkt.

A. Gebieden waarover een algemene consensus bestaat

(37) Het is de Commissie tijdens het overleg gebleken dat over de volgende onderwerpen een algemene consensus heerst:

- men is er algemeen van overtuigd dat het onvermijdelijk en nodig is de markten verder open te stellen, maar dat daarbij wel de universele dienstverlening gehandhaafd moet blijven;
- men benadrukt eveneens dat het nodig is te zorgen voor financiële stabiliteit in de sector en dat men het eens moet worden over een duidelijk tijdschema voor de veranderingen in de regelgeving, met goed vastgelegde mijlpalen tot aan het eind van dit decennium;
- men vraagt om een realistische, economisch haalbare en maatschappelijk aanvaardbare aanpak, hetgeen inhoudt dat een zorgvuldige fasering nodig is.

Uit de bijdragen blijkt een duidelijke overtuiging dat de verdere openstelling van de markten zowel onvermijdelijk als nodig is. De telecommunicatieorganisaties in Europa concurreren nu al, individueel dan wel in samenwerking met elkaar, om zaken te doen met multinationale organisaties. Er zijn nieuwe diensten beschikbaar van Europese en andere TO's voor klanten buiten de thuishanden van de exploitanten¹⁷. Daarmee zijn dergelijke TO's al aanvullende leveranciers van diensten over het openbare geschakelde telefoonnetwerk naast de verantwoordelijke nationale exploitant.

De toegenomen keuzemogelijkheden, voornamelijk tot stand gekomen door de technologische vooruitgang, en het scheppen van innovatieve en geavanceerde nieuwe transeuropese diensten dank zij liberalisatie, zijn van wezenlijk belang om de concurrentiepositie van het Europese bedrijfsleven te verbeteren. Zonder deze diensten zal de achterstand van de Gemeenschap vergeleken met andere ontwikkelde economieën in de wereld steeds verder toenemen; grote gebruikersorganisaties leggen bijzondere nadruk op dit punt.

¹⁷... Bij voorbeeld directe kiesdiensten (Dial direct), die oorspronkelijk op de markt werden aangeboden als een manier voor reizigers om naar huis te bellen zonder de hoge toeslagen die door sommige hotels in rekening worden gebracht, en die thans door de meeste TO's in de OESO-landen worden aangeboden. Een uitbreiding van dit concept, "Third Country Calling", is op beperktere schaal beschikbaar en maakt het mogelijk om verbindingen te leggen tussen twee landen in geen waarvan de dienstverlener daadwerkelijk gevestigd is. Een derde, maar duidelijk verschillende dienst staat bekend onder de naam "call back"; verscheidene bedrijven bieden deze dienst aan waarbij de openbare telefoondienst van de traditionele internationale carriers wordt omzeild.

Terzelfdertijd is het duidelijk dat een verdergaande liberalisatie ten uitvoer dient te worden gelegd op een wijze die financiële stabiliteit van de telecommunicatiesector in stand houdt, met name ten aanzien van zijn investeringscapaciteit en de mogelijkheid te voldoen aan de verplichtingen van openbare dienstverlening. Daarom is het absoluut nodig voor veranderingen in de regelgeving een duidelijk tijdschema voor de lange termijn vast te stellen, met goed gedefinieerde mijlpalen.

De aanpak van de Gemeenschap dient voorts realistisch te zijn, met een voorzichtige fasering en stapsgewijze aanpak.

De hieronder weergegeven algemene standpunten ten aanzien van de ontwikkelingen in de toekomst vormen een solide basis voor het structureren van een dergelijke aanpak.

B. Algemene standpunten ten aanzien van de toekomstige ontwikkeling

(38) Op basis van het overleg meent de Commissie de volgende uitspraken te kunnen doen:

- Vrijwel iedereen benadrukt dat de eerste fase van de toekomstige ontwikkeling moet bestaan in de volledige toepassing in de praktijk van bestaande communautaire maatregelen, samen met het aannemen van in behandeling zijnde voorstellen. Dit dient met name te omvatten:
 - de toepassing in de praktijk van de dienstenrichtlijn, waarbij kan worden opgemerkt dat er algemeen wordt gevraagd om verduidelijking van de omvang van de uit de richtlijn voortvloeiende liberalisatie van particuliere spraakdiensten, in het bijzonder met betrekking tot bedrijfsnetwerken en besloten gebruikersgroepen;
 - het vaststellen van:
 - de in het kader van het ONP-programma ingevoerde maatregelen, met inbegrip van de bestaande voorstellen voor richtlijnen betreffende spraaktelefonie en de wederzijdse erkenning van telecommunicatievergunningen;
 - de voorgestelde richtlijnen betreffende satelliet-communicatie;
 - geëigende maatregelen op het gebied van mobiele communicatie.
- Men is het er in het algemeen over eens dat na de eerste fase van consolidatie van het bestaande regelgevende kader de langere-termijntrend naar volledige liberalisatie van openbare spraaktelefonie, zoals weergegeven in optie 3, onvermijdelijk is en nodig als gevolg van technologische en marktontwikkelingen. Men houdt een volledige liberalisatie voor het eind van dit decennium in het algemeen voor realistisch.

Het bereiken van dit doel hangt echter af van:

- het afspreken van een gefaseerde agenda voor instelling van het nodige regelgevende kader, vooral ten aanzien van de universele dienstverlening, interconnectie en toegangsvergoedingen, waarbij wel rekening moet worden gehouden met de internationale dimensie;
 - het garanderen van de financiële stabiliteit van de sector;
 - het treffen van de nodige voorzieningen voor de perifere regio's en kleinere netwerken;
 - het tot stand komen van een omgeving die de ontwikkeling van transeuropese netwerken bevordert.
- Optie 4 (liberalisatie van telefonie tussen Lid-Staten) wordt in veel bijdragen beschouwd als een geschikte tussenstap op weg naar volledige liberalisatie, maar wordt verworpen als een op zichzelf staande optie. Men is echter van mening, en dat is met name het geval voor een meerderheid van de TO's, dat zij nauw moet worden verbonden met een volledige liberalisatie en plaats dient te vinden binnen het kader en het tijdschema van optie 3.
- Ten aanzien van de liberalisatie van de infrastructuur lopen de meningen sterk uiteen:
- dienstverleners en gebruikers dringen erop aan de infrastructuur snel voor concurrentie open te stellen, waarbij vooral de nadruk wordt gelegd op het leveren van infrastructuur om ten volle gebruik te kunnen maken van bedrijfsnetwerken en besloten gebruikersgroepen;
 - anderen dringen erop aan vooreerst alleen de over huurlijnen geleverde diensten verder te liberaliseren.

In een aantal bijdragen wordt erop aangedrongen dat de Gemeenschap een standpunt inneemt ten aanzien van het toekomstige gebruik van infrastructuurnetwerken die niet in handen van de TO's zijn (spoorwegmaatschappijen, nutsbedrijven, enz.) en van kabeltelevisienetten voor de transmissie van telecommunicatiediensten die al zijn geliberaliseerd of zullen worden geliberaliseerd.

C. Welke maatregelen zijn nodig voor de ontwikkeling van een regelgevend kader ?

- (39) Uit de ontvangen bijdragen blijkt duidelijk dat het nodig zal zijn een regelgevend kader in te stellen om de algemene standpunten die hierboven zijn uiteengezet te kunnen realiseren.

Op basis van de ontvangen bijdragen constateert de Commissie dat de volgende onderwerpen op communautair niveau moeten worden behandeld:

- de volledige toepassing van het bestaande regelgevende kader;
- een gemeenschappelijke definitie van de beginselen betreffende de universele dienstverlening;
- de ontwikkeling van een kader voor interconnectie-overeenkomsten;
- het vaststellen van beginselen betreffende toegangsvergoedingen;
- garanties voor de onafhankelijkheid van TO's;

- **garanties ten aanzien van de sociale en regionale samenhang;**
- **de voorbereiding van een geschikt kader voor de aanleg van transeuropese netwerken;**
- **een evenwichtige benadering betreffende de levering van infrastructuur;**
- **een evenwichtige internationale omgeving;**
- **ontwikkeling van een solide regelgevend kader waarin een evenwicht wordt bereikt tussen nationale regelgeving en communautaire coördinatie.**

Hieronder wordt op deze onderwerpen nader ingegaan.

VI SLEUTELELEMENTEN EN VOOR DE TOTSTANDBRENGING VAN HET TOEKOMSTIGE REGELGEVENDE KADER

Op basis van het overleg beschouwt de Commissie de volgende beleidslijnen als de meest geschikte om een regelgevend kader voor de toekomst op te bouwen.

A. Consolidering van het bestaande regelgevende kader

- (40) Om ervoor te zorgen dat het regelgevende kader zoals het thans is opgezet op korte termijn effect sorteert, dienen de volgende maatregelen te worden genomen:
- volledige toepassing van de dienstenrichtlijn (90/388/EEG), met name ten einde duidelijker de reikwijdte van bedrijfsnetwerken en besloten gebruikersgroepen vast te stellen;
 - volledige tenuitvoerlegging van de ONP-richtlijn betreffende huurlijnen (92/44/EEG);
 - goedkeuring van het voorstel voor een ONP-richtlijn betreffende spraaktelefonie (COM(92) 247);
 - goedkeuring van het voorstel voor een richtlijn betreffende de wederzijdse erkenning van vergunningen voor telecommunicatiediensten ter consolidering van het bestaande regelgevende kader (COM(92) 254);
 - spoedige goedkeuring van de voorstellen voor richtlijnen op het gebied van satellietcommunicatie;
 - publikatie van een Groenboek inzake mobiele / persoonlijke communicatie.

B. Gemeenschappelijke bepaling van de beginselen van universele dienstverlening

- (41) Voor de ontwikkeling van een evenwichtig regelgevend kader is het nodig de basisbeginselen van de openbare dienst op dit gebied duidelijk vast te leggen:
- universaliteit, d.w.z. toegang voor iedereen, tegen een aanvaardbare prijs;
 - gelijkheid, d.w.z. gelijke toegang ongeacht de geografische locatie van de gebruiker;
 - continuïteit, d.w.z. continue beschikbaarheid van de dienst, bij een vastgelegd kwaliteitsniveau

De essentie van deze beginselen ten aanzien van de verplichte universele dienstverlening - dat wil zeggen een welbepaald minimumpakket diensten met een gespecificeerde kwaliteit tegen betaalbare prijzen ter beschikking stellen van alle gebruikers - is vastgelegd in de bestaande ONP-maatregelen en de voorstellen die thans bij de Raad en het Europese Parlement in behandeling zijn¹⁸, Wanneer alle maatregelen zijn vastgesteld en ten uitvoer gelegd zullen de beginselen van universele dienstverlening op communautair niveau het volgende omvatten:

¹⁸...

- Richtlijn van de Raad van 28.6.1990 betreffende de totstandbrenging van de interne markt voor telecommunicatiediensten door middel van de tenuitvoerlegging van Open Network Provision (90/387/EEG). In deze richtlijn worden onder meer de algemene beginselen vastgesteld voor de toegang tot de netwerken en de nodige garanties op basis van essentiële eisen (beveiliging van netwerken, behoud van netwerkintegriteit en, voor zover van toepassing, interoperabiliteit van diensten en bescherming van gegevens).
- Richtlijn van de Raad van 5.6.1992 betreffende de toepassing van Open Network Provision (ONP) op huurlijnen (92/44/EEG).
- Voorstel van de Commissie voor een Richtlijn van de Raad inzake de toepassing van Open Network Provision (ONP) op spraaktelefonie, COM(92) 247.
- Aanbeveling van de Raad van 5.6.1992 betreffende het geharmoniseerd aanbod van een minimumpakket van diensten op het gebied van pakketgeschakelde datatransmissie (PSDS-diensten) in overeenstemming met de beginselen van Open Network Provision (ONP) (92/382/EEG).
- Aanbeveling van de Raad van 5.6.1992 betreffende een aanbod van geharmoniseerde ISDN-toegangsregelingen en een minimumpakket van ISDN-voorzieningen in overeenstemming met de beginselen van Open Network Provision (ONP) (92/383/EEG).

■ **Terbeschikkingstelling van de diensten**

De Lid-Staten dienen openbare telefoonnetwerken en spraaktelefoniediensten ter beschikking te stellen. Alle gebruikers hebben het recht op toegang tot en gebruik van het openbare telefoonnetwerk op basis van een contract waarin de te leveren diensten zijn gespecificeerd; de beoogde levertijd (wachtijd vóór aansluiting op het netwerk) dient te worden gepubliceerd.

■ **Bijzondere dienstenelementen uit hoofde van de openbare dienstverlening**

De Lid-Staten dienen te zorgen voor (a) openbare betaaltelefoons, met mogelijkheid tot toegang tot de hulpdiensten, (b) telefoon- en andere gidsen en (c) toegang tot de internationale spraaktelefoniediensten via het internationale toegangsnummer 00.

■ **Kwaliteit van de dienstverlening**

De Lid-Staten dienen ten behoeve van de gebruikers kwaliteitsdoelstellingen en informatie betreffende de dienstverlening (o.m. de nummeringsplannen) te publiceren en te zorgen voor de monitoring en publicatie van de door de TO's bereikte kwaliteitsniveaus.

■ **Tarieven**

Harmonisatie van de tarifieringsbeginselen, met name kostengeoriënteerde prijsbepaling, gepaard aan de mogelijkheid speciale en wel omschreven uitzonderingen te maken om sociale redenen (bij voorbeeld groepen met lage inkomens, gehandicapte abonnees, enz.).

■ **Vaststelling van geschillenprocedures ten behoeve van de gebruikers**

■ **Minimumaanbod dienstenelementen**

De voorgestelde minimale dienstverlening op het gebied van spraaktelefonie omvat: gespecificeerde nota's, geharmoniseerde netwerkinterfaces, met inbegrip van de ISDN-contactdoos, bijzondere netwerktoegang en een aantal geavanceerde dienstenelementen.

Tot het in alle Lid-Staten verplichte minimumaanbod dienstenelementen op het gebied van huurlijnen behoren vijf types lijnen en levering en facturering door dezelfde leverancier.

Op het gebied van pakketgeschakeld dataverkeer en ISDN wordt een minimumaanbod dienstenelementen aanbevolen.

Zoals uit het overleg is gebleken, zal de invoering van grotere concurrentie het meer dan ooit noodzakelijk maken de beginselen van universele dienstverlening duidelijk vast te stellen.

De Commissie is van oordeel dat de bestaande en voorgestelde ONP-maatregelen hiervoor een passend communautair kader vormen, terwijl zij toch voldoende soepel zijn om rekening te kunnen houden met specifieke nationale omstandigheden.

De belangrijkste doelstelling van de Gemeenschap op dit gebied moet dan ook de snelle vaststelling en tenuitvoerlegging van deze maatregelen zijn.

Wanneer deze maatregelen volledig zijn toegepast in de Gemeenschap kunnen deze beginselen waar nodig en op basis van de praktische ervaring opnieuw worden bekeken.

C. Ontwikkeling van een kader voor interconnectie-overeenkomsten

- (42) Om een op een concurrerend aanbod van diensten en netwerken gebaseerde dienstverlening over de hele Gemeenschap tot stand te brengen, vormt interconnectie de beslissende factor. In interconnectie-overeenkomsten worden de rechten en plichten vastgelegd volgens welke leveranciers van diensten en netwerkexploitanten hun faciliteiten koppelen.

Aangezien in het verleden is gebleken dat de mate van interconnectie en de prijs die hiervoor dient te worden betaald cruciale factoren vormen in de levensvatbaarheid van een nieuw aangeboden dienst, speelt interconnectie een essentiële rol in de ontwikkeling van de markt.

- (43) In de voorgestelde ONP-richtlijn betreffende spraaktelefonie wordt een kader voor interconnectie-overeenkomsten vastgesteld. De voornaamste elementen van dit kader zijn:

■ **Recht op toegang tot het net / interconnectie**

Alle gebruikers, met inbegrip van concurrerende verleners van diensten, hebben recht op een billijke en niet-discriminerende toegang tot telecommunicatienetwerken via de normale interfaces en tegen normale tarieven. Wanneer het telefoonnetwerken betreft, kunnen gebruikers ook verzoeken om toegang via niet-standaardinterfaces en tegen speciale tarieven ("bijzondere netwerktoegang").

De telecommunicatieorganisaties dienen alle gewettigde interconnectieaanvragen van andere telecommunicatieorganisaties (voor spraaktelefonie) in te willigen. De onderlinge communicatie tussen huurlijnen en openbare netwerken mag niet worden beperkt door middel van technische hulpmiddelen.

■ **Tarieven**

Voor normale toegang tot het netwerk gelden in overeenstemming met het niet-discriminatiebeginsel normale tarieven. Voor bijzondere netwerktoegang en voor interconnectie kunnen speciale tarieven gelden, maar deze dienen gerelateerd te zijn aan de kosten en niet-discriminerend, volledig gerechtvaardigd en door de nationale regelgevende instantie goedgekeurd te zijn.

■ **Geharmoniseerde technische normen**

De Lid-Staten dienen het gebruik van Europese of internationale normen, voor zover deze bestaan, aan te moedigen. Bij afwezigheid van Europese normen zal het ETSI worden verzocht geharmoniseerde normen uit te werken voor nieuwe types toegang tot netwerken en interconnectie.

■ **Nummering**

Nummeringsplannen dienen te worden gecontroleerd door de nationale regelgevende instantie ten einde een eerlijke mededinging te waarborgen. De nummers dienen op een objectieve, transparante en niet-discriminerende wijze te worden toegekend.

Als een eerste stap lijken de in de voorgestelde ONP-richtlijn betreffende spraaktelefonie vervatte bepalingen inzake toegangs-/interconnectie-overeenkomsten, althans op communautair niveau, een goed kader voor zulke overeenkomsten te vormen.

Naar gelang op gefaseerde wijze vooruitgang wordt geboekt op het gebied van de liberalisatie, dient dit kader eventueel te worden herzien. Bij de definitie van de TO's in het ONP-kader wordt momenteel verwezen naar de speciale of exclusieve rechten waarover deze organisaties beschikken. Na vooruitgang in het liberalisatieproces, wordt het wellicht passender andere criteria, bij voorbeeld de marktpositie, als basis van deze definitie te nemen ten einde deze aan te passen aan de meer concurrerende omgeving.

D. Basisbeginselen betreffende de toegangsvergoeding

(44) **Concurrerende exploitanten betalen de voor het netwerk verantwoordelijke TO een toegangsvergoeding wanneer ze erop worden aangesloten. Via deze vergoeding wordt de verantwoordelijke TO gecompenseerd voor het doorgeven van gesprekken en bovendien wordt hierdoor:**

- de TO gecompenseerd voor het verlies van dat deel van de inkomsten dat bijdraagt tot de verplichting van universele dienstverlening, waardoor in afwachting van volledige tariefherstructurering mededinging wordt ingevoerd, en
- een mechanisme in het leven geroepen waardoor, zelfs wanneer de tarieven zijn geherstructureerd om ze aan de kosten te relateren, de last van de verplichting tot universele dienstverlening eerlijk wordt verdeeld.

(45) **Met de voorgestelde ONP-richtlijn betreffende spraaktelefonie wordt beoogd een kader te bieden voor deze kernpunten in verband met toegangsvergoedingen. De volgende beginselen zijn vastgelegd:**

- a. **Voor TO-interconnecties gelden toegangsvergoedingen.**
- b. **Zij zijn toegestaan wanneer de twee exploitanten van elkaar onderscheiden wettelijke verplichtingen hebben. Een typisch voorbeeld van zo'n wettelijke verplichting is dat slechts één van beide exploitanten onderworpen is aan de verplichting tot universele dienstverlening of aan prijscontroles.**

c. Alle dergelijke vergoedingen dienen:

- kostengeoriënteerd,
- niet-discriminerend,
- volledig gerechtvaardigd,
- gebaseerd op de door de Lid-Staat aan de partijen opgelegde wettelijke verplichtingen, en
- goedgekeurd door de nationale regelgevende instantie te zijn.

Wanneer aan dienstverlenende bedrijven "bijzondere netwerktoegang" wordt verleend, mag een TO vergoed worden voor de kosten die ze heeft gemaakt om deze bijzondere netwerktoegang te kunnen verstrekken.

- (46) De Commissie erkent dat toegangsvergoedingen van essentieel belang zijn voor de instandhouding, de ontwikkeling en de financiering van de universele dienstverlening, met name in perifere regio's. Bovendien zullen passende toegangsvergoedingen binnen het bestaande kader het mogelijk maken de tarieven stapsgewijs meer op de kosten te oriënteren.

E. Onafhankelijkheid van de telecommunicatieorganisaties

- (47) Aangezien de telecommunicatieorganisaties steeds sterker zullen blootstaan aan concurrentie, moeten zij de vrijheid hebben om in te spelen op de dynamiek van de markt willen zij op doelmatige wijze kunnen werken. De graad van zelfstandigheid dient recht evenredig te zijn met het niveau van liberalisatie. Essentiële aspecten van deze zelfstandigheid zijn het tariefbeleid en de gelijkheid van behandeling.
- (48) Het is absoluut nodig niveau en structuur van de tarieven van telecommunicatiediensten in de Gemeenschap meer aan de reële kostprijs te relateren. De TO's moeten in staat zijn in te spelen op de neerwaartse concurrentiedruk op de prijzen in marktsegmenten waar de prijs van de aangeboden diensten momenteel ver boven de kostprijs ligt. Deze aanpassing mag echter niet gepaard gaan met negatieve effecten op kwetsbare consumentengroepen. Deze voorwaarde kan worden vervuld als de TO's een voldoende grote prijsflexibiliteit wordt toegestaan, met name in sectoren waar de concurrentie het hevigst is. Zo'n flexibiliteit is ook van levensbelang voor de succesvolle lancering van nieuwe, geavanceerde en inkomsten genererende diensten.

Technieken als tarieftopping en aanrekening van toegangsvergoedingen zijn flexibele instrumenten om de snelheid van de herstructurering te controleren en negatieve effecten voor de gebruikers en de markt te vermijden. Op die manier kunnen verdere liberalisatie en tariefherstructurering hand in hand gaan. Door een duidelijk plan met de beoogde doelstellingen op te stellen, kan ertoe worden bijgedragen dat aan de verplichting tot universele dienstverlening op meer doelmatige wijze wordt voldaan, terwijl toegangsvergoedingen ervoor kunnen zorgen dat de last ervan op eerlijke wijze wordt verdeeld over alle marktdeelnemers.

- (49) De Lid-Staten dienen te zorgen voor financiële onafhankelijkheid van de TO's en dienen geleidelijk de lasten of eisen die geen verband houden met de hen toevertrouwde taken af te bouwen. Een kernpunt bij vrijstelling van niet met telecommunicatie verbonden verplichtingen en de verlening van grotere toegang tot kapitaalbronnen is de gelijkheid van behandeling.

In een communautaire context dienen de TO's te beschikken over de volledige vrijheid, ingebed in de communautaire mededingingsregels, om alleen of gezamenlijk recentelijk voor concurrentie opengestelde markten, met name in transeuropese diensten en netwerken, te betreden. De TO's dienen toestemming te krijgen om de hiervoor vereiste organisatorische en financiële maatregelen te treffen.

Op een markt die opengesteld is voor concurrentie moeten commerciële overwegingen effect kunnen hebben en dus dient aan de TO's voldoende flexibiliteit te worden toegestaan. Zij mogen zich niet in een nadelige positie tegenover hun concurrenten bevinden.

F. Sociale en regionale samenhang

- (50) Het is belangrijk dat de hele Gemeenschap zich economisch en sociaal op evenwichtige wijze ontwikkelt. Verdere liberalisatie dient nieuwe werkgelegenheidskansen te bieden en bij te dragen tot grotere integratie van perifere regio's.

Samenhang vergt een stabiel en gunstig investeringsklimaat. Op regionaal niveau dient te worden gezorgd voor de modernisering en toenemende penetratie van diensten en netwerkinfrastructuur in de perifere regio's van de Gemeenschap.

- (51) Om de in de perifere regio's benodigde investeringen te financieren volstaat nu en in de toekomst zelf-financiering door de TO's niet. Hoewel de geleidelijke liberalisatie tot een hoger gebruik en tot grotere cash-flows zal leiden en investeringen in de perifere regio's zal stimuleren, is het onzeker in welke mate en binnen welke termijn deze voordelen zich in de perifere regio's zullen doen voelen. De Commissie beseft dat speciale maatregelen inzake extra overgangperiodes en toegangsvergoedingen vereist zijn ten einde op korte en middellange termijn de investeringsmogelijkheden van de betrokken landen te beschermen.
- (52) De inkomsten uit activiteiten dienen bij te dragen aan de uitbreiding van infrastructuren en diensten in perifere of verliesgevende regio's, maar er zal ook financiering uit openbare middelen nodig zijn, onder andere uit de structuurfondsen van de Gemeenschap.

Zoals uiteengezet in de Mededeling van oktober 1992 heeft in het recente verleden de financiering uit de communautaire bestekken in belangrijke mate bijgedragen tot de ontwikkeling van de telecommunicatiediensten en de investering in netwerken in de perifere regio's. In de context van algemene liberalisatie en privatisering van openbare diensten in een aantal Lid-Staten hebben de fondsen nieuwe financieringsvoorwaarden moeten instellen om ervoor te zorgen dat de financiering uit communautaire middelen nog steeds de beoogde positieve gevolgen voor de consument heeft.

Ervan uitgaande dat dit overeenkomt met de budgettaire prioriteiten van de betrokken Lid-Staten en regio's dienen, in het licht van de verhoging van de begrotingen van de structuurfondsen, in de komende planperiode (1994-1999) meer middelen te worden toegewezen aan telecommunicatie. Voorts kunnen na de lancering van het Europese Groei-initiatief de lopende investeringsprogramma's van de Europese Investeringsbank worden uitgebreid, onder andere door middel van een nieuw Tijdelijk Krediet-Instrument (TKI) en het Europees Investeringsfonds (EIF).

G. Een gunstig klimaat scheppen voor transeuropese netwerken

- (53) Een grotere liberalisatie van de sector kan niet alleen bijdragen tot toenemende sociale en regionale samenhang, maar is ook het doelmatigste middel om investeringen in transeuropese telecommunicatienetwerken, zowel door de bestaande TO's als door nieuwe marktdeelnemers, te stimuleren. Liberalisatie zal de weg openen voor nieuwe projecten van groepen exploitanten in samenwerkingsverband met het oog op de totstandbrenging van een echte paneuropese telecommunicatiedienstverlening van begin tot eind.

Vrijere concurrentie is een voorwaarde om nieuwe investeerders aan te trekken en om ten volle profijt te trekken uit de bovenvermelde nieuwe financiële instrumenten ten behoeve van de ontwikkeling van transeuropese netwerken¹⁹.

De Commissie beseft dat er behoefte bestaat aan transeuropese netwerken en dat daarvoor samenwerkingsverbanden en overeenkomsten tussen exploitanten nodig kunnen zijn, voor zover daarbij de mededingingsregels van de Gemeenschap worden geëerbiedigd.

H. Uitwerking van een evenwichtige aanpak van de totstandbrenging van de infrastructuur

- (54) Zoals reeds eerder vermeld bleek uit het overleg dat er grote verschillen van mening bestaan inzake de verdere regulering van de netwerkinfrastructuur.

Terwijl gebruikers en dienstverleners de nadruk leggen op de noodzaak om in snel tempo te liberaliseren, onderstrepen de TO's de noodzaak van stabiliteit ten behoeve van de investeringsplanning op lange termijn in de sector.

De belangrijkste aspecten die bij het overleg naar voren zijn gekomen:

- de algemene kwestie van de toekomst van de openbare netwerkinfrastructuur;
- door de communautaire regelgeving zijn telecommunicatiediensten, met uitzondering van spraaktelefonie, reeds geliberaliseerd, met inbegrip van telefonie in bedrijfsnetwerken en besloten gebruikersgroepen. De volledige toepassing van deze bestaande regelgeving is een belangrijk punt;
- in deze context dringt de vraag zich op of voorzien moet worden in alternatieve infrastructuur ten einde de liberalisatie effectiever te maken.

De Commissie erkent dat fundamentele wijzigingen in de infrastructuurregulering belangrijke consequenties kunnen hebben voor de verantwoordelijke TO's op het gebied van hun financiering en toekomstig investeringsvermogen, in het bijzonder als de omvang van het netwerk vrij bescheiden is of als de opbouw van het netwerk pas na vijf tot tien jaar zal zijn voltooid.

¹⁹ ... De Commissie is van plan in de nabije toekomst een reeks voorstellen inzake de bevordering van transeuropese netwerken in te dienen. Deze voorstellen hebben meer in het bijzonder betrekking op transeuropese ISDN, transeuropese breedbandcommunicatie en transeuropese netwerken tussen overheidsdiensten, alsmede op de hiermee verbonden diensten en toepassingen.

Anderzijds bestaat er zonder twijfel een grote vraag naar hoge-capaciteitsinfrastructuur, vooral voor bedrijfsnetwerken en besloten gebruikersgroepen, waaraan momenteel niet wordt voldaan. Bovendien zijn er aanvullende investeringen nodig in transeuropese netwerken en in perifere regio's en dienen nieuwe mogelijkheden om kapitaal aan te trekken grondig te worden onderzocht, om de aansluiting met de Verenigde Staten en Japan niet te verliezen en vooral om ervoor te zorgen dat de geavanceerde toepassingen die voortspruiten uit de communautaire onderzoeksprogramma's ten volle kunnen worden benut.

- (55) Een aantal Lid-Staten staat momenteel de afzonderlijke aanleg toe van infrastructuur voor specifieke telecommunicatietoepassingen en -diensten in de vorm van "onafhankelijke netwerken" van andere nutsbedrijven, de spoorwegen en, in een aantal gevallen, besloten gebruikersgroepen. Zij vertegenwoordigen een nuttige maar onderbenutte hulpbron die wellicht een grotere rol kan gaan spelen bij de ontwikkeling van bedrijfscommunicatie en communicatie voor besloten gebruikersgroepen.

Gebruikers en leveranciers van diensten vragen er met name om dat zij de kans krijgen om ten volle gebruik te kunnen maken van bedrijfscommunicatie en die van besloten gebruikersgroepen. Zij benadrukken dat daarbij ook rekening moet worden gehouden met de ondersteunende infrastructuur.

Sommige gebruikers en kabeltelevisie-leveranciers menen dat kabeltelevisie een rol kan spelen in de levering van reeds geliberaliseerde diensten.

Voortbouwend op de bestaande regelingen in een aantal Lid-Staten meent de Commissie dat deze concepten daarom onder bepaalde voorwaarden dienen te worden uitgebreid en dat het gebruik van eigen infrastructuur voor de toepassingen van de gebruikers of de levering van capaciteit voor bedrijfsnetwerken en besloten gebruikersgroepen dient te worden ingepast in het concept van bedrijfsnetwerken / besloten gebruikersgroepen, afhankelijk van aanvullend onderzoek naar de gevolgen van een dergelijke maatregel, met name voor de betreffende TO's.

- (56) Wat de algemene kwestie van de toekomst van de openbare infrastructuur betreft, is de Commissie van oordeel dat in het kader van het lopende overleg geen definitieve conclusie kan worden geformuleerd. Zodra meer ervaring is opgedaan dient een nieuwe, brede overlegronde te worden georganiseerd ten einde de te volgen weg uit te stippelen. Bij dit overleg dient de hele regulering van de communicatie-infrastructuur, met inbegrip van de telecommunicatie- en kabeltelevisienetwerken, te worden behandeld.

De Commissie meent dat dit moet plaatsvinden in het kader van een Groenboek over telecommunicatie- en kabeltelevisie-netwerkinfrastructuur.

I. Zorgen voor een evenwichtige internationale omgeving

- (57) Verdere liberalisatie in de Gemeenschap dient te worden gekoppeld aan equivalente toegangsmogelijkheden tot andere markten.

Er bestaat momenteel geen mechanisme waardoor ervoor wordt gezorgd dat toegang, de jure of de facto, tot de markt van de Gemeenschap elders op adequate wijze wordt gecompenseerd. De kwestie van de wederkerige toegang tot de markt is noodzakelijkerwijze verbonden met het lopende GATT-overleg. Naar algemene overtuiging dient een oplossing gevonden te worden via dat multilaterale overleg.

Hoewel de GATT-onderhandelingen trager dan verwacht resultaat opleveren, zijn in de loop van het sectorieel overleg van de Uruguay-ronde de hoofdlijnen van een kader voor de telecommunicatiesector getrokken, met name in het ontwerp "General Agreement on Trade in Services" (GATS) waaraan momenteel de laatste hand wordt gelegd.

In het kader van de komende GATS-onderhandelingen dient de Gemeenschap erop toe te zien dat de voordelen die exploitanten uit derde landen uit de liberalisatie in de Gemeenschap zullen behalen, worden gecompenseerd door vergelijkbare mogelijkheden op hun thuismarkten in de telecommunicatiesector.

In de telecommunicatiebijlage bij het GATS-ontwerp zijn richtsnoeren opgenomen met betrekking tot de toegang en het gebruik van netwerken voor de levering van telecommunicatie- en andere diensten. Verscheidene landen hebben een reeks voorstellen of toezeggingen gedaan om beperkingen in een aantal segmenten van de telecommunicatiemarkt op te heffen.

De bijdrage van de Gemeenschap aan deze GATS-telecommunicatiebijlage was gebaseerd op de lopende werkzaamheden betreffende ONP en aanverwante gebieden²⁰.

De Commissie meent dat het kader van de GATS een goede basis vormt voor de ontwikkeling van een evenwichtige internationale omgeving via multilateraal overleg. Indien een zuiver bilaterale aanpak wordt gevolgd bestaat het risico dat de regels worden vastgesteld door de sterkste partijen en dat de belangen van de Gemeenschap in het gedrang komen.

Vooruitgang op dit gebied moet parallel verlopen met voortgang van de liberalisatie in de Gemeenschap. Bij welke benadering ook dient passende aandacht te worden geschonken aan de relaties van de Gemeenschap met de EVA-landen en aan de verwezenlijking van de Europese Economische Ruimte.

Bij het scheppen van evenwichtige omstandigheden inzake kwesties als beperkingen ten aanzien van het aandeel vreemd kapitaal in derde landen²¹ kunnen vergunningsvoorwaarden een belangrijke rol spelen.

J. Ontwikkeling van een evenwicht tussen nationale en communautaire regelgeving

- (58) In haar Mededeling van oktober 1992 heeft de Commissie gesteld: *"In het kader van de interne markt is er behoefte aan zowel harmonisatie als liberalisatie op communautair niveau ten einde ervoor te zorgen dat de ontwikkeling van de telecommunicatie in de gehele Gemeenschap niet wordt gehinderd door nationale obstakels of praktijken die onverenigbaar zijn met de verwezenlijking van de doelstellingen van het Verdrag."*

²⁰ ... In het kader van het GATS-overleg heeft de Gemeenschap een aanbod gedaan betreffende diensten met toegevoegde waarden en voor de levering van basisgegevens; dit aanbod was gebaseerd op de huidige stand van de liberalisatie in de Gemeenschap.

²¹ ... De Commissie onderzoekt momenteel dit probleem in het kader van de voorbereiding van het voorstel betreffende de wederzijdse erkenning op communautair niveau van satellietvergunningen.

In dit Overzicht werd nagegaan "welke minimale actie op communautair niveau noodzakelijk is om de belemmeringen voor het verlenen van een zo groot mogelijk scala van telecommunicatiediensten op te heffen. Binnen het aldus op communautair niveau geschapen kader zullen de Lid-Staten hun eigen telecommunicatiebeleid blijven voeren."

Het subsidiariteitsbeginsel is één van de uitgangspunten van het bestaande ONP-kader, waarin de nationale regelgevende instanties de eerste verantwoordelijkheid dragen voor het beleid op nationaal niveau. De rol van de Gemeenschap bestaat er vooral in algemene beginselen uit te werken, een verzoenende rol te spelen bij conflicten die niet op nationaal niveau kunnen worden beslecht en te zorgen voor de totstandkoming van een in heel de Gemeenschap consistente aanpak.

In de voorgestelde ONP-richtlijn betreffende spraaktelefonie zijn de volgende beginselen inzake geschillenregeling en toezicht door de regelgevende instanties vastgelegd.

(59) *Op nationaal niveau:*

- de nationale regelgevende instantie (NRI) is verplicht om op verzoek van één van de betrokken partijen tussenbeide te komen;
- op de NRI rust de verplichting ervoor te zorgen dat de interconnectie-overeenkomsten niet-discriminerend, eerlijk en redelijk zijn voor beide partijen en de grootst mogelijke voordelen bieden voor alle gebruikers;
- de NRI heeft het recht om in de interconnectie-overeenkomsten technische normen, kwaliteitseisen en voorwaarden die de naleving van de essentiële eisen garanderen, alsmede termijnen voor de tenuitvoerlegging van de interconnectie-overeenkomsten op te leggen;
- de Lid-Staten dienen procedures uit te werken voor de oplossing van geschillen tussen de telecommunicatieorganisaties en de gebruikers.

(60) *Op communautair niveau:*

- de gebruikers kunnen een beroep doen op de verzoeningsprocedure ten einde geschillen die niet op nationaal niveau zijn beslecht op te lossen,
- de Commissie kan maatregelen treffen om het aanbod van specifieke paneuropese diensten veilig te stellen.

Afgezien van het ONP-kader kan de Commissie in gevallen van misbruik of overeenkomsten ter vermindering van de mededinging de mededingingsregels inroepen, hetgeen in het verleden reeds meermaals is voorgekomen.

Zoals uiteengezet in de Mededeling van oktober 1992 heeft het Europese Hof van Justitie de toepassing van de communautaire mededingingsregels op de sector in een aantal arresten bevestigd. Voorts heeft de Commissie in haar richtsnoeren voor de toepassing van de EEG-mededingingsregels in de telecommunicatiesector²² algemene beginselen vastgelegd inzake de toepassing van de mededingingsregels, met name de artikelen 85 en 86 van het EEG-Verdrag.

De communautaire mededingingsregels zullen zorgvuldig moeten worden toegepast, ten einde rekening te houden met:

- de noodzaak voor een effectieve liberalisatie te zorgen, zodat alle nieuwe deelnemers op de markt onder eerlijke voorwaarden kunnen meeconcurreren;
- het waar nodig ontstaan van positieve vormen van samenwerking, zoals transeuropese netwerken, en structurele aanpassingen, met inbegrip van fusies²³, die de ontwikkeling van de interne markt bevorderen.

Bij het beoordelen van dergelijke ontwikkelingen zal rekening worden gehouden met de situatie van de betreffende deelnemers op de telecommunicatiemarkten in Europa en daarbuiten.

De invoering van mededinging vereist doelmatige regelgeving op nationaal niveau en verfijning van de wetgeving op communautair niveau. Dit vereist op zijn beurt dat de nationale regelgevende instanties over adequate reguleringsbevoegdheden beschikken en dat deze bevoegdheden op eenvormige wijze in alle Lid-Staten worden gebruikt.

Bovendien zullen de mechanismen voor de behandeling van problemen op communautair niveau moeten worden versterkt. Problemen als de oplossing van interconnectiegeschillen tussen telecommunicatieorganisaties in onderscheiden Lid-Staten of de wederzijdse erkenning van vergunningen kunnen niet door één afzonderlijke Lid-Staat of nationale regelgevende instantie worden opgelost.

In haar in het kader van de ONP ingediend voorstel betreffende de wederzijdse erkenning van vergunningen in de Gemeenschap²⁴, dat erop gericht is het vrije verkeer van diensten te bevorderen, heeft de Commissie voorgesteld een Communautair Telecommunicatiecomité op te richten. Dit comité kan worden samengesteld uit de leden van het bestaande door de Raad specifiek voor het Overzicht opgerichte ad hoc Hoog Comité van nationale regelgevende instanties of hun vertegenwoordigers. Dit comité kan samen met de andere comités van deze sector, met name de ONP- en ACTE-comités, deel uitmaken van een coherente regelgevende structuur op communautair niveau.

²²... Richtsnoeren voor de toepassing van de EEG-mededingingsregels in de telecommunicatiesector (91/C 233/02, PB nr. C 233 van 6.9.91).

²³... Verordening (EEG) nr. 4064/89 van de Raad van 21 december 1989 betreffende de controle op concentraties van ondernemingen (PB nr. L 395 van 30.12.89).

²⁴... Voorstel voor een Richtlijn van de Raad betreffende de wederzijdse erkenning van vergunningen en andere nationale machtigingen voor het exploiteren van telecommunicatiediensten, waarin begrepen de invoering van een communautaire telecommunicatievergunning en de instelling van het Communautair Telecommunicatiecomité, COM(92) 254.

De Gemeenschap kan dan volgens vaste procedures en in overeenstemming met het subsidiariteitsbeginsel een samenwerking tot stand brengen met de binnen de CEPT opgerichte comités en instellingen, met name ECTRA/ENO²⁵ (op het gebied van vergunning en nummering), ERC/ERO²⁶ (op het gebied van radiocommunicatie) en met de normalisatie-organisaties ETSI en CEN/CENELEC²⁷ (op het gebied van technische normen)²⁸.

De huidige wetgevende structuur van de Gemeenschap is gebaseerd op de complementaire rol van nationale en communautaire wetgeving en evolueert overeenkomstig het subsidiariteitsbeginsel. De communautaire regelgeving is gebaseerd op het in opbouw zijnde ONP-kader, de toepassing van de communautaire mededingingsregels en de bestaande of in ontwikkeling zijnde samenwerkingsprocedures met de bovengenoemde comités en instellingen. De Commissie is van mening dat op basis van de toekomstige ervaring dient te worden geëvalueerd in welke mate deze structuur moet worden aangepast.

²⁵ ... ECTRA - Europees Comité voor Telecommunicatieregelgeving.
ENO - Europees Nummeringsbureau (opgericht bij Resolutie 92/C 318/02 van de Raad van 19 november 1992 betreffende de bevordering van samenwerking op Europese schaal op het gebied van de nummering voor telecommunicatiediensten (PB nr. C 318 van 4.12.92, blz. 2)).

²⁶ ... ERC - Europees Comité voor Radiocommunicatie.
ERO - Europees Bureau voor Radiocommunicatie (opgericht krachtens Resolutie 90/C 166/02 van de Raad van 28 juni 1990 betreffende de uitbreiding van de Europese samenwerking inzake radiofrequenties, inzonderheid met betrekking tot de diensten met een paneuropese dimensie (PB nr. C 166 van 7.7.90, blz. 4)).

²⁷ ... ETSI - Europese normalisatie-instelling voor telecommunicatie.
CEN/CENELEC - Europese Commissie voor Normalisatie / Europees Comité voor Elektrotechnische Normalisatie.

²⁸ ... De Commissie heeft met het oog op deze samenwerking intentieverklaringen en kadercontracten met deze organisaties afgesloten of is van plan dit te doen.

De Commissie zal in de nabije toekomst een Mededeling betreffende de relaties met het ERC/ERO op het gebied van radiocommunicatie indienen.

VII HET VOORGESTELDE TIJDSHEMA

- (61) De Commissie is van mening dat gezien de gebieden waarover algemene instemming bestaat en de uit de opmerkingen naar voren gekomen standpunten over de toekomstige ontwikkeling van de sector er duidelijke doelstellingen en een uitgewerkt tijdschema voor de verdere ontwikkeling van de telecommunicatiesector in de Gemeenschap kunnen worden voorgesteld.

Men is het erover eens dat de eerste fase zich moet toespitsen op consoliderende en voorbereidende activiteiten, en op het bestuderen van de steeds grotere impact op de markt van bestaande of voorgestelde wetgeving. Een en ander omvat de publikatie van een Groenboek over mobiele communicatie.

Men is het er tevens over eens dat in een tweede fase volledige liberalisatie (optie 3, waarvan optie 4 deel uitmaakt) voor het einde van het decennium onvermijdelijk is. Hierbij is aangegeven dat er ongeveer vijf jaar nodig is om de structuren aan te passen.

Het idee van speciale regelingen en extra overgangsperiodes voor perifere regio's en kleinere netwerken wordt ook in brede kringen gesteund.

Er blijven verschillende meningen bestaan over twee kwesties: de snelle invoering van optie 4 (liberalisatie van alleen spraak tussen de Lid-Staten) als tussenstap en de toekomstige infrastructuur.

- (62) Zoals reeds is uiteengezet is de Commissie van mening dat de kwestie van de toekomstige regelgeving voor de openbare infrastructuur moet worden behandeld in het kader van een Groenboek.

De Commissie is echter eveneens van mening dat, onverminderd het prioritaire karakter van de volledige toepassing door de Lid-Staten van de bestaande communautaire regelgeving, in het bijzonder met betrekking tot bedrijfsnetwerken en besloten gebruikersgroepen, het spoedig invoeren van de mogelijkheid infrastructuur alleen voor eigen toepassingen of voor de levering van capaciteit ten behoeve van bedrijfsnetwerken en besloten gebruikersgroepen te gebruiken, het effect van de regelgeving op dit gebied aanzienlijk kan versterken, afhankelijk van aanvullend onderzoek naar de gevolgen van een dergelijke maatregel. Een dergelijke maatregel is van essentieel belang om de achterstand op de VS en Japan goed te maken, met name op het gebied van geavanceerde hoge-snelheidstoepassingen, en om de resultaten van de communautaire onderzoeksprogramma's op dit gebied ten volle te kunnen benutten.

Dit aspect moet derhalve worden opgenomen in de eerste fase.

De Commissie is eveneens van mening dat het gebruik van kabeltelevisienetten voor de levering van thans reeds geliberaliseerde diensten dient te worden overwogen, afhankelijk van aanvullend onderzoek.

- (63) De Commissie is het ermee eens dat optie 4 als tussenstap nauw moet samenhangen met volledige liberalisatie. Uit de bijdragen is gebleken dat er inderdaad dringend behoefte bestaat aan maatregelen op het gebied van de grensoverschrijdende communicatie en aan de snelle ontwikkeling van transeuropese netwerken. Aangezien uit het overleg een consensus naar voren is gekomen voor een volledige liberalisatie - hetgeen inhoudt dat daar de volledige liberalisatie van spraaktelefonie tussen de Lid-Staten onder valt -, lijkt een overgangperiode niet meer nodig, op voorwaarde dat de TO's en regelgevende instanties zich willen vastleggen op programma's voor aanpassing van de tarieven aan de kosten om een dergelijke open markt voor te bereiden.

Het voorgestelde tijdschema ziet er derhalve als volgt uit.

A. Belangrijkste maatregelen

De belangrijkste maatregelen in het voorgestelde tijdschema zullen plaatsvinden in twee fasen.

Eerste fase (1993-1995):

- zorgen voor een volledige toepassing door de Lid-Staten van de bestaande communautaire wetgeving, vooral met betrekking tot bedrijfsnetwerken en besloten gebruikersgroepen;
- de mogelijkheid scheppen, afhankelijk van aanvullend onderzoek naar de gevolgen van een dergelijke maatregel en met inachtneming van gepaste voorwaarden, gebruik te maken van alternatieve infrastructures voor eigen toepassingen of levering van capaciteit voor bedrijfsnetwerken of besloten gebruikersgroepen, ter versterking van het effect van de toepassing van bestaande wetgeving op dit gebied;
- de mogelijkheid scheppen gebruik te maken van de kabeltelevisie-infrastructuur voor thans reeds geliberaliseerde telecommunicatiediensten, afhankelijk van aanvullend onderzoek naar de gevolgen van een dergelijke maatregel;
- versnelde goedkeuring van voorstellen die nog in behandeling zijn, met name voorstellen op het gebied van de toepassing van ONP op spraaktelefonie en de wederzijdse erkenning van vergunningen;
- verdere ontwikkeling van de beginselen aangaande universele dienstverlening / interconnectie en toegangsvergoedingen / verlening van vergunningen, uitgaande van de ervaring met de tenuitvoerlegging van bestaande wetgeving en voorstellen;
- versnelde goedkeuring van voorstellen op het gebied van satellietcommunicatie, in het bijzonder liberalisatie en wederzijdse erkenning van vergunningen;
- aanpassen, waar nodig, van plannen voor versnelde ontwikkeling en bijzondere overeenkomsten ten einde rekening te houden met de situatie in perifere regio's en van kleine of minder ontwikkelde netwerken: nemen van bijzondere maatregelen binnen het kader van de communautaire steunmechanismen ter aanvulling van de eigen middelen, ten einde de ontwikkeling van de netwerken en de universele dienstverlening in de perifere regio's te versnellen;

- er in de GATS-onderhandelingen op toezien dat een vergelijkbare toegang tot markten voor telecommunicatiediensten in derde landen wordt verkregen;
- publikatie van een Groenboek over mobiele / persoonlijke communicatie voor 1 januari 1994;
- publikatie van een Groenboek over de toekomst van de infrastructuur voor een openbaar telecommunicatienetwerk en kabeltelevisionetten voor 1 januari 1995.

Tweede fase (1996-1998):

- voordat tot volledige liberalisatie wordt overgegaan, studie van de vooruitgang op het gebied van de structurele aanpassingen, met name op het gebied van de tarieven, in de landen die specifieke problemen ondervinden, ten einde rekening te houden met de situatie van de perifere regio's en kleine of minder ontwikkelde netwerken, met inbegrip van het instellen, in gerechtvaardigde gevallen, van aanvullende overgangperiodes van ten hoogste twee jaar;
- volledige liberalisatie van de openbare spraaktelefoniediensten voor 1 januari 1998;
- uitwerking van een toekomstig kader voor regelgeving aangaande de infrastructuur voor openbare netwerken in afwachting van de resultaten van het overleg inzake het Groenboek over infrastructuur.

B. Tijdschema voor de werkzaamheden

Een en ander moet leiden tot de onderstaande resultaten die volgens het hier volgende schema moeten worden gerealiseerd, rekening houdende met de evenwichtige aard van de voorgestelde aanpak:

Voor 1 juli 1993	Resolutie van de Raad tot vaststelling van de globale doelstellingen voor toekomstige wijzigingen van de regelgeving (met inbegrip van het besluit van de Lid-Staten de spraaktelefonie volledig te liberaliseren volgens de aangegeven voorwaarden en overgangperiodes);
Voor 1 januari 1994	Goedkeuring van voorgestelde richtlijnen (ONP-spraaktelefonie, wederzijdse erkenning van vergunningen) en het satelliet-richtlijnenpakket; Wijziging van richtlijn 388/90/EEG ten einde de doelstellingen van de eerste fase te integreren en de aanvang van de tweede fase voor te bereiden; Publikatie van het Groenboek over mobiele / persoonlijke communicatie.

- Voor 1 januari 1995 **Publikatie van een Groenboek over toekomstige regelgeving inzake de infrastructuur voor openbare telecommunicatienetwerken en kabeltelevisienetten.**
- Voor 1 januari 1996 **Zo nodig wijziging van het ONP-kader aan de hand van de ontwikkeling van de ONP-beginselen met als uitgangspunt de ervaring van de eerste fase;**
- Voor 1 januari 1997 **Afronding van het regelgevend kader voor de volledige liberalisatie;**
- Voor 1 januari 1998 **Voordat tot volledige liberalisatie wordt overgegaan, op de voet volgen van de vorderingen met de structurele aanpassingen met name in de perifere regio's en regio's met kleine of minder ontwikkelde netwerken, met inbegrip van het vaststellen van de aanvullende overgangsperioden.**

VIII CONCLUSIES

Uit het overleg over het Overzicht van de telecommunicatiesector 1992 is gebleken dat er een zekere mate van overeenstemming bestaat onder alle betrokkenen in de sector zodat een schema kan worden vastgesteld voor de verdere ontwikkeling van de wetgeving voor de sector tot het einde van het decennium. De Commissie is van mening dat de vaststelling van een vroeg en duidelijk schema van essentieel belang is voor de interne ontwikkeling van de sector. Hierdoor kan de Gemeenschap haar positie bij de onderhandelingen met derden versterken.

Nu er een brede basis is gelegd voor hervorming in de vorm van het Groenboek over de telecommunicatiesector van 1987 en de daarop gevolgde maatregelen gaat de Gemeenschap een volgende fase in en moet zij haar telecommunicatiesector gereedmaken voor de toekomst in het belang van de gebruiker, de Europese economie en de werkende bevolking.

In haar mededeling van november 1990 inzake het industriebeleid heeft de Commissie marktorientatie verheven tot een essentieel onderdeel van elk beleid dat gericht is op sectoriële ontwikkeling. Op grond van het gevoerde overleg is de Commissie tot de slotsom gekomen dat marktorientatie en openbare dienstverlening in de telecommunicatiesector elkaar aanvullen.

De Gemeenschap heeft in het verleden een aanzienlijke bijdrage geleverd tot de bevordering van de Europese telecommunicatie-industrie, vooral via O&O-programma's in deze sector. In haar mededeling van afgelopen juli worden aanvullende voorstellen gedaan met betrekking tot de industrie van telecommunicatieapparatuur. De markt moet verder worden verkend en worden ontsloten, wil de telecommunicatiesector volledig kunnen profiteren van de gemeenschappelijke programma's, de ontwikkeling van transeuropese netwerken en van nieuwe instrumenten die in het kader van het initiatief voor de groei van de Gemeenschap in het leven zijn geroepen.

De Commissie is verheugd over de steun die de Raad met zijn resolutie van 19 november 1992 heeft gegeven voor het op gang brengen van de overlegprocedure. Dit geldt ook voor de lopende werkzaamheden in het Europese Parlement aangaande het overzicht.

De Commissie legt dit verslag en de ontwerp-resolutie aan de Raad en het Europese Parlement voor.

**VOORSTEL VOOR EEN RESOLUTIE VAN DE RAAD VAN 1993
INZAKE HET OVERZICHT
VAN DE SITUATIE IN DE TELECOMMUNICATIESECTOR
EN DE NOODZAAK VOOR VERDERE ONTWIKKELING OP DIE MARKT**

**VOORSTEL VOOR EEN RESOLUTIE VAN DE RAAD INZAKE HET OVERZICHT
VAN DE SITUATIE IN DE TELECOMMUNICATIESECTOR**

DE RAAD VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap,

Overwegende dat zowel Richtlijn 90/387/EEG van de Raad van 28 juni 1990 betreffende de totstandbrenging van de interne markt voor telecommunicatiediensten door middel van de tenuitvoerlegging van Open Network Provision (ONP)¹ als Richtlijn 90/388/EEG van de Commissie van 28 juni 1990 betreffende de mededinging op de markten voor telecommunicatiediensten² de eis inhouden dat in 1992 een overzicht wordt gegeven van de situatie waarin de telecommunicatiesector in de Gemeenschap verkeert;

Overwegende dat de Commissie op 21 oktober 1992 een mededeling aan de Raad heeft voorgelegd inzake de situatie in de sector telecommunicatiediensten³, waarin een evaluatie wordt gegeven van de situatie vanuit het oogpunt van de mededinging, van de vorderingen bij de harmonisatie en de beperkingen aangaande de toegang tot telecommunicatienetwerken, van het effect van die beperkingen op de werking van de interne markt en van de maatregelen die genomen kunnen worden om deze beperkingen weg te nemen; dat de Commissie de Lid-Staten en de betrokken partijen heeft verzocht een advies over deze mededeling en de daarin vervatte voorstellen te geven;

Overwegende dat de Commissie voorts op 15 juli 1992 een mededeling aan de Raad heeft voorgelegd: naar kostenoriëntering en aanpassing van de tariefstructuren en evaluatie van de telecommunicatietarieven in de Gemeenschap⁴, waarin de vorderingen aangaande kostenoriëntering en aanpassing van de tariefstelsels voor telecommunicatiediensten in de Gemeenschap worden behandeld;

Overwegende dat het Europese Parlement op 20 april 1993 zijn advies over beide mededelingen heeft gegeven;

¹...PB nr. L 192 van 24.7.1990, blz. 10.

²...PB nr. L 192 van 24.7.1990, blz. 1.

³...SEC(92) 1048.

⁴...SEC(92) 1050.

Overwegende dat de Commissie in de Resolutie van de Raad van 19 november 1992³ wordt uitgenodigd om zich in samenwerking met de belanghebbende partijen, te buigen over de politieke, economische, commerciële en sociale implicaties van de in de mededeling van de Commissie over de toekomst van de sector telecommunicatiediensten in de Gemeenschap uiteengezette opties; dat de Raad de Commissie heeft verzocht op basis van overleg een doorzichtige benadering van en een tijdschema voor een toekomstig regelgevend kader voor de telecommunicatiesector in de Gemeenschap uit te werken zodat regelgevende instanties en exploitanten de nodige aanpassingen op nationaal niveau kunnen voorbereiden;

Overwegende dat de Raad een ad hoc Hoog Comité van nationale regelgevende instanties heeft ingesteld om de Commissie bij haar taak van dienst te zijn; dat de Raad in zijn Resolutie van 19 november 1992 het voornemen van de Commissie heeft toegejuicht om voor de volgende vergadering van de Raad van Telecommunicatieministers verslag uit te brengen;

Overwegende dat de Commissie uitvoerig overleg heeft gevoerd met alle betrokkenen in de Europese telecommunicatie-industrie en dat zij het advies van de gebruikers van telecommunicatiediensten, telecommunicatie-exploitanten, fabrikanten van telecommunicatieapparatuur, dienstverleners en vakbonden heeft ontvangen;

Overwegende dat de Commissie op basis van dit uitvoerig overleg een aanvullende mededeling aan de Raad heeft voorgelegd inzake de resultaten van het overleg over het overzicht van de sector telecommunicatiediensten 1992,

STELT OP BASIS VAN HET OVERLEG ALS ALGEMENE CONSENSUS VAST DAT:

1. de algemene overtuiging bestaat dat liberalisatie van de sector telecommunicatiediensten onvermijdelijk en noodzakelijk is als gevolg van technologische en marktontwikkelingen;
2. de algemene behoefte bestaat de financiële stabiliteit in de sector te handhaven en universele dienstverlening te garanderen, terwijl moet worden overgegaan tot de noodzakelijke aanpassing van de tariefstelsels;
3. het noodzakelijk is te beschikken over een duidelijk tijdschema voor de lange termijn voor wijzigingen in de regelgeving met vastomlijnde fasen tot het einde van het decennium zodat gezorgd wordt voor de nodige stabiliteit in de sector;
4. een realistische aanpak moet worden gevolgd die zorgvuldig gefaseerd wordt en geleidelijk verloopt en waarbij rekening moet worden gehouden met specifieke nationale situaties;

³...Resolutie 92/C 8/01 van de Raad van 19.11.1992, PB nr. C 2 van 6.1.1993.

5. de bestaande regelgeving volledig ten uitvoer moet worden gelegd, in het bijzonder Richtlijn 90/388/EEG;
6. algemeen wordt erkend dat gebruikers, het bedrijfsleven en de Europese economie als geheel belang hebben bij een sterke telecommunicatie-infrastructuur en het onder redelijke voorwaarden ter beschikking staan van geavanceerde en efficiënte telecommunicatiediensten;
7. het openstellen van de communautaire telecommunicatiemarkt voor derde landen moet worden verbonden aan een vergelijkbare openstelling van de markten in die landen.

**ERKENT ALS SLEUTELEMENTEN IN DE ONTWIKKELING VAN EEN TOEKOMSTIG
REGELGEVINGSBELEID VOOR DE TELECOMMUNICATIE IN DE GEMEENSCHAP:**

1. de spoedige goedkeuring van voorstellen voor richtlijnen betreffende ONP die nog in behandeling zijn, de tenuitvoerlegging van het beginsel van wederzijdse erkenning van nationale vergunningen en machtigingen, alsmede van voorgestelde maatregelen betreffende satellietdiensten;
2. de vaststelling van de beginselen van universele dienstverlening voor telecommunicatiediensten, uitgaande van bestaande richtlijnen;
3. de ontwikkeling van een passend kader en adequate beginselen voor interconnectie-overeenkomsten;
4. de vaststelling van beginselen aangaande toegangsvergoedingen, rekening houdend met de noodzaak van tariefaanpassingen en de universele dienstverlening;
5. de onafhankelijkheid van TO's bij de vaststelling van het handelsbeleid voor zover de desbetreffende regelgeving dit toelaat;
6. de noodzaak bij te dragen tot de samenhang van de Gemeenschap, met name bij de ontwikkeling van transeuropese netwerken
7. de noodzaak rekening te houden met de situatie in perifere regio's of met zeer kleine of minder ontwikkelde netwerken;
8. de noodzaak rekening te houden met veranderingen in de algehele werkgelegenheidssituatie binnen de telecommunicatiesector;

9. de vaststelling van een consistente aanpak bij het aanbieden van telecommunicatie-infrastructuur;
10. de totstandbrenging van een evenwichtige internationale omgeving, met een evenwaardige en efficiënte toegang tot markten van derde landen onder voorwaarden die vergelijkbaar zijn met die welke in de Gemeenschap bestaan;
11. de ontwikkeling van een duidelijk regelgevend kader met een goed evenwicht tussen nationale regelgeving en coördinatie op Gemeenschapsniveau, overeenkomstig het subsidiariteitsbeginsel;
12. de noodzaak van samenwerking, met name inzake transeuropese diensten, en de rol van de mededingingsregels van de Gemeenschap op dit gebied;
13. de blijvende noodzaak van een geharmoniseerde en open markt voor telecommunicatieapparatuur, op voorwaarde dat er sprake is van een vergelijkbare echte toegang tot markten in derde landen.

**BESCHOUWT ALS BELANGRIJKSTE DOELSTELLINGEN VAN HET
TELECOMMUNICATIEBELEID VAN DE GEMEENSCHAP OP KORTE TERMIJN:**

1. de spoedige goedkeuring van voorstellen voor regelgeving op het gebied van ONP en satellieten, gecombineerd met de volledige toepassing van bestaande communautaire regelgeving op het gebied van telecommunicatiediensten en ONP, in het bijzonder met betrekking tot bedrijfsnetwerken en besloten gebruikersgroepen;
2. het onder passende voorwaarden en afhankelijk van aanvullend onderzoek voor gebruik door dergelijke bedrijfsnetwerken en besloten gebruikersgroepen beschikbaar maken van een alternatieve infrastructuur;
3. toestaan van het gebruik van kabeltelevisienetten voor de levering van thans reeds geliberaliseerde diensten, afhankelijk van aanvullend onderzoek;
4. verdere ontwikkeling van de harmonisatie op basis van ONP-beginselen zodat de reikwijdte van zaken als universele dienstverlening, interconnectie en toegangsvergoeding wordt vergroot;
5. de ontwikkeling van een toekomstig communautair beleid op het gebied van mobiele en persoonlijke communicatie door middel van de publikatie van een Groenboek over mobiele communicatie;
6. de ontwikkeling van een toekomstig communautair beleid op het gebied van een infrastructuur voor een openbaar telecommunicatienetwerk en kabeltelevisienetten door middel van de publikatie van een desbetreffend Groenboek.

**BESCHOUWT ALS BELANGRIJKSTE DOELSTELLINGEN VAN HET
TELECOMMUNICATIEBELEID VAN DE GEMEENSCHAP OP LANGE TERMIJN:**

1. de liberalisatie van alle openbare spraaktelefoniediensten, met behoud van de universele dienstverlening;
2. evenwicht tussen liberalisatie en harmonisatie;
3. voordat tot volledige liberalisatie wordt overgegaan, studie van de vooruitgang op het gebied van de structurele aanpassingen, met name op het gebied van de tarieven, in de landen die specifieke problemen ondervinden, ten einde rekening te houden met de situatie van de perifere regio's en kleine of minder ontwikkelde netwerken, met inbegrip van het instellen, in gerechtvaardigde gevallen, van aanvullende overgangperiodes van ten hoogste twee jaar;
4. de uitwerking van regelingen - voor zover nodig - in de vorm van passende maatregelen en overgangperiodes in verband met specifieke moeilijkheden voor perifere gebieden en kleine of minder ontwikkelde netwerken. Dergelijke maatregelen, die ontworpen zullen worden met het oog op de ontwikkeling van netwerken en het verzekeren van universele dienstverlening in perifere gebieden, dienen, waar nodig, ondersteund te worden vanuit publieke fondsen, inclusief het structureel fonds van de Gemeenschap.
5. de ontwikkeling van een toekomstig kader voor regelgeving op het gebied van de infrastructuur voor een openbaar netwerk aan de hand van de resultaten van uitvoerig overleg naar aanleiding van de publikatie van het Groenboek over infrastructuur.

MOEDIGT DE COMMISSIE AAN

bij haar inspanningen voor een volledige tenuitvoerlegging in de praktijk van alle relevante regelgeving op het gebied van telecommunicatie.

NODIGT DE COMMISSIE EN LID-STATEN UIT

door te gaan met het overleg, met name in het kader van het door de Raad in november 1992 ingestelde Hoog Comité van nationale regelgevende instanties.

DRINGT ER BIJ DE LID-STATEN OP AAN

- a) de geleidelijke heroriëntering van de tarieven op de kosten te bevorderen en door te gaan met de ontwikkeling van de universele dienstverlening;

- b) te zorgen voor de nodige financiële, organisatorische en bedrijfsvoering-technische onafhankelijkheid van TO's zodat deze organisaties zich kunnen instellen op een concurrerende omgeving en de nodige maatregelen kunnen nemen op het gebied van organisatie, vooruitzichten voor het personeel en aanpassing van de tariefstelsels;
- c) er zo nodig voor te zorgen dat voldoende middelen beschikbaar zijn uit de communautaire steunfondsen en uit hun eigen bronnen om de ontwikkeling van transeuropese netwerken te bevorderen en perifere regio's en landen met zeer kleine of minder ontwikkelde netwerken te helpen bij de uitvoering van hun investeringsprogramma's aangaande telecommunicatienetwerken en -diensten.

NEEMT AKTE VAN HET DOOR DE COMMISSIE VOORGESTELDE TIJDSHEMA

als vermeld in haar mededeling, dat gericht is op een gefaseerde en geleidelijke verwezenlijking van de uiteengezette doelstellingen, uitgaande van het kader van bestaande communautaire maatregelen.

VERZOEKT DE COMMISSIE VERSLAG UIT TE BRENGEN BIJ DE RAAD EN HET PARLEMENT:

over de vorderingen aangaande de tenuitvoerlegging en het effect van bovengenoemde maatregelen voor eind 1994.

**LIJST VAN BETROKKEN BEDRIJVEN EN ORGANISATIES
(ZOWEL SCHRIFTELIJKE ALS MONDELINGE BIJDRAGEN)
BIJ HET OVERZICHT VAN DE TELECOMMUNICATIESECTOR 1992**

**DEELNEMERS AAN DE HOORZITTINGEN AANGAANDE
HET OVERZICHT VAN DE TELECOMMUNICATIESECTOR 1992**

Ronde tafel met de voorzitters van de exploitanten

Administration P&T (Luxemburg)
Belgacom
BT
Companhia Portuguesa Radio Marconi
Deutsche Bundespost TELEKOM
France Telecom
Mercury Communications
OTE
PTT Nederland
STET
Telecom Eireann
Telecom Portugal
Tele Denmark
Telefonos de Lisboa e Porto
Telefónica de España

Hoorzittingen met gebruikers van telecommunicatiediensten

American Chamber of Commerce in België
American Express Europe
Association Française des Utilisateurs du Téléphone et des Télécommunications
Bureau Européen des Unions de Consommateurs
CALL (Frankrijk)
Club Informatique des Grandes Entreprises Françaises (CIGREF)
Confederation of European Computer Users Associations
Deense Raad voor de Scheepsvaart
Daten Zentrale Schleswig-Holstein
Deutsche Bundesbahn
Du Pont de Nemours
European Council of Telecommunications Users Associations
European Information Industry Association (Luxemburg)
Eurocontrol (België)
Eutelis T.M.C. (België)
GE Technical Services (Nederland)
IBM Europe
ICI plc (VK)
Internationale Kamer van Koophandel (Frankrijk)
INTUG Europe
N.V. Nederlandse Gasunie
Shell International (VK)
Telecommunications Users Association (VK)
Telecom Managers Association (VK)
Time Warner Europe (België)

UNICE
Volkswagen (Duitsland)

Hoorzitting met leveranciers van telecommunicatiediensten

AID (Frankrijk)
American Chamber of Commerce in België
Cable and Wireless plc (VK)
Dansk MobilTelefon
Electracom (VK)
ENEL spa (Italië)
Esat (Ierland)
European Telecommunications Services Association (ETSA)
Eutelsat
Fédération des constructeurs et installateurs agréés d'équipements téléphoniques (België)
Gaz de France
HIT Rail (Nederland)
IBM (Duitsland)
INFONET
Inmarsat
NYNEX (VS)
ONP - CCP
Pacific Telesis International (VS)
Reuters (VK)
SITA (Frankrijk)
Société française de Radiotéléphone
Société Nationale des Chemins de Fer Français
Sonofon (Denemarken)

Hoorzitting met fabrikanten van telecommunicatieapparatuur

Alcatel (Spanje)
Alcatel Bell (België)
Alcatel Network Systems (België)
Alcatel Alsthom (Frankrijk)
ANIE (Italië)
ANIE (Spanje)
Ascom (Zwitserland)
ATEA (België)
AT&T-MSI (Nederland)
Danish Electronics Industry Association
Digital Equipment (Frankrijk)
Digital Equipment (Duitsland)
ECTEL
EEA (VK)
Ericsson (Zweden)
Eurobit
Fabrimetal (België)
GPT (VK)
IBM (België)
IBM (Duitsland)
ICL Europe
IT Round Table
Italtel (Italië)
Metelcom (Nederland)

Nokia Telecommunications (Finland)
Northern Telecom Europe (Canada)
Philips (Nederland)
Siemens AG (Duitsland)
Syndicat des industries de télécommunications (Frankrijk)

Hoorzitting met de vakbonden in de telecommunicatiesector

Eurofedop - CVCC (België)
CGSP Telecom (België)
DTF (Denemarken)
CFDT (PTT) (Frankrijk)
CGT (PTT) (Frankrijk)
Communications Workers Union (Ierland)
FCTA/CGTP (Portugal)
SINDETELCO (Portugal)
CCOO FETCOMAR (Spanje)
UGT FETTC (Spanje)
Post, Telegraph and Telephone International (Zwitserland)
STE (VK)
NCU (VK)

De bovengenoemde en onderstaande vakbonden hebben hun standpunt eveneens vóór de hoorzitting bij de vergadering van het Paritair Comité inzake Telecommunicatie op 21 januari 1993 kenbaar gemaakt.

FSPTT-FO (Frankrijk)
OME-OTE (Griekenland)
Deutsche Postgewerkschaft (Duitsland)
Eurofedop (Duitsland)
FILPT (Italië)
UIL/telecomunicazioni (Italië)
Abva/Kabo (Nederland)
KPN (Nederland)

**SCHRIFTELIJKE BIJDAGEN
AAN HET OVERZICHT VAN DE SECTOR TELECOMMUNICATIEDIENSTEN 1992**

Alliance Internationale de la Distribution par Câble (Frankrijk)
American Chamber of Commerce in België
American Chamber of Commerce in Duitsland
Antelope Consulting (VK)
Asociación Española de Usuarios de Telecomunicaciones (Spanje)
Association Française des Utilisateurs du Téléphone et des Télécommunications
Association of British Insurers (VK)
Associazione Nazionale Utenti Italiani di Telecomunicazioni (ANUIT)
AT&T (VS)
Belgacom
British Petroleum (VK)
BT
BTG - Nederlandse Vereniging van Bedrijfstelecommunicatie Grootgebruikers
Bureau Européen des Unions de Consommateurs (BEUC)

BVB - Bundesverband Büro und Informationssysteme e.V. (Duitsland)
 Cable and Wireless plc (VK)
 Club Informatique des Grandes Entreprises Françaises (CIGREF) - (Frankrijk)
 Conseil National du Patronat Français
 Compagnie Générale des Eaux (Frankrijk)
 Confederation of Danish Industries
 Consumers in the European Community Group (VK)
 CPR Marconi (Portugal)
 Dansk Dataforening (Denemarken)
 Danmarks Rederiforening (Deense Vereniging van Reders)
 Deutsche Bundespost Telekom
 Deutscher Industrie und Handlungstag
 Deutsche Telekom e.V.
 ECTEL - The European Telecommunications and Professional Electronics Industry
 ECTUA - European Council of Telecommunications User Associations
 Electronic Data Systems (EDS) (VK)
 Engineering Electronics Association (VK)
 Deskundigen uit de EVA-landen
 Electracom (VK)
 Esat (Ierland)
 ETNO - European Telecommunications Network Operators General Assembly
 Erhvervenes Transportudvalg (Deense Raad voor de Scheepvaart)
 Eurobit - European Association of Manufacturers of Business Machines and Information Technology Industry
 Fédération des constructeurs et installateurs agréés d'équipements téléphoniques (België)
 Finansradet (Deense Vereniging van Banken)
 France Telecom
 Gesamtverband der Deutschen Versicherungswirtschaft
 GE Technical Services (Nederland)
 Hermes Europe (Nederland)
 International Chamber of Commerce (Frankrijk)
 International Chamber of Commerce, United Kingdom Committee on Computing, Telecommunications and Information Policy
 INTUG Europe
 Information Technology Industry Round Table
 Kingston Communications (VK)
 Kontor & Data (Vereniging van Kantoor- en Computerapparatuur) (Denemarken)
 Landbrugsraadet (Landbouwraad van Denemarken)
 Lloyds of London (VK)
 Colin Long (VK)
 Luxembourg Administration Postes et Télécommunications
 Mercury Communications (VK)
 NetCom GSM (Noorwegen)
 Northern Telecom (Canada)
 ONP-CCP
 OTE
 Pacific Telesis International (VS)
 PTT Nederland
 Reuters (VK)
 Syndicat des Fabricants de Matériels Informatiques et Bureautiques (SFIB) (Frankrijk)
 Société Française du Radiotéléphone (SFR)
 SITA (Frankrijk)
 Société Nationale de Chemin de Fer Français (France)
 STET
 Sprint International (VK)
 Telecommunications Users Association (VK)
 Telecom Eireann

Telecom Portugal
Tele Denmark
Telefones de Lisboa e Porto (TLP)
Telefónica de España
The Oil Industry International Exploration & Production Forum (VK)
UNICE
Unilever plc (VK)
US Council for International Business (VS)
US West (VS)
Vereniging van Exploitanten en Machtigingshouders
Volkswagen

ISSN 0254-1513

COM(93) 159 def.

DOCUMENTEN

NL

15 10

Catalogusnummer : CB-CO-93-216-NL-C

ISBN 92-77-55604-8

Bureau voor officiële publikaties der Europese Gemeenschappen
L-2985 Luxemburg